

Byggstadga
1931
med ändringar
1945

För användning av Utkikens kunder

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

KUNGL. MAJ:TS
BYGGNADSSTADGA
FÖR
STAD OCH LANDSBYGD

AV DEN 20 NOVEMBER 1931
MED ÄNDRINGAR UNDER 1945

JÄMTE
LAG OCH KUNGÖRELSE
ANGÅENDE

SKYDDSRUM M. M.
AV DEN 1 MARS 1940 MED
SENARE ÄNDRINGAR

LINKÖPING
HENRIC CARLSONS BOKHANDEL
Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

INNEHÅLL:

	Sid.
Byggnadsstadga	3
Lag om skyldighet för ägare av anläggningar och byggnader att anordna skyddsrum m. m.	73
Kungörelse angående inrättande av skyddsrum för anläggningar och byggnader m. m.	81
Sakregister till Byggnadsstadgan	84

Pp-c:00

LINKÖPINGS TRYCKERI AKTIEBOLAG 1945
461881

AM 1985-0

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

KUNGL. MAJ:TS

BYGGNADSSTADGA

(Svensk författningssamling 1931 n:r 364.)

Given Stockholms slott den 20 november 1931.

AVDELNING I.

Bestämmelser angående stad.

1 KAP.

Om byggnadsordning.

1 §.

För stad skall finnas *byggnadsordning*, upptagande de bestämmelser, som utöver vad i allmän lag eller denna stadga eller eljest i vederbörlig ordning föreskrivits äro erforderliga för ordnande av stadens byggnadsväsen.

I byggnadsordning må för överträdelse av dess stadganden föreskrivas böter från och med tio till och med trehundra kronor eller dagsböter.

2 §.

1 mom. Byggnadsordning skall uppgöras med ledning av normalförslag, som upprättas av byggnadsstyrelsen, samt antages av stadsfullmäktige efter byggnadsnämndens hörande.

Byggnadsordning skall för att bli gällande fastställas av Konungens befallningshavande, som, där byggnadsordningen innefattar avvikelser från normalförslaget, har att före prövningen höra byggnadsstyrelsen; avstyrker byggnadsstyrelsen fastställelse av byggnadsordning, mot vilken Konungens befallningshavande icke har något att erinra, skall dock frågan

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

om fastställelse hänskjutas till Konungen. Vägras fastställelse, skall skäl därtill givas.

Vad i första och andra styckena stadgats skall äga tillämpning jämväl i fråga om ändring i eller tillägg till byggnadsordning.

2 mom. Saknar stad byggnadsordning och har sådan ej blivit av stadsfullmäktige antagen inom två år efter det denna stadgas bestämmelser angående stad blivit för staden gällande, ankommer det å Konungens befallningshavande att anmäla förhållandet hos Konungen.
K. kung. 15 juni 1945.

3 §.

Då byggnadsordning eller ändring däri fastställts, skall Konungens befallningshavande på stadens bekostnad ofördröjligen införa den i länskungörelserna samt insända fem exemplar därav till kommunikationsdepartementet och tre exemplar till byggnadsstyrelsen.

Det åligger magistraten att skyndsamt besörja, att kungörelse om fastställelsen införes i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för staden intagas, och att exemplar av byggnadsordningen finnas inom staden att tillgå för köpare.

2 KAP.

Om byggnadsnämnd.

4 §.

I stad skall finnas *byggnadsnämnd*, vilken det åligger att övervaka efterlevnaden av stadsplanelagen, denna stadga, stadens byggnadsordning och övriga i staden gällande författningar angående stadens byggnadsväsen samt fullgöra vad enligt berörda författningar ankommer på nämnden ävensom i övrigt handha de uppgifter, som i laga ordning överlämnas åt nämnden.

5 §.

Byggnadsnämnden åligger bland annat:

att med uppmärksamhet följa byggnadsverksamheten och den allmänna utvecklingen i staden och dess omgivning; att, då anledning därtill förekommer på grund av framställning från markägare eller eljest, till prövning upptaga fråga om antagande eller ändring av stadsplan, stomplan eller utomplansbestämmelser eller ändring i byggnadsordningen; så ock att i allmänhet söka främja en för staden gagnelig utveckling av dess bebyggande och för detta ändamål hos vederbörande myndigheter väcka de förslag och göra de framställningar, som finnas nödiga;

att handlägga frågor om tomtindelning eller ändring däri;

att tillse, att byggnadsarbete eller annan åtgärd icke företages utan nämndens tillstånd, där sådant erfordras;

att öva noggrann tillsyn över byggnandet;

att övervaka efterlevnaden av gällande nybyggnadsförbud;

att i fall av förseelse göra anmälan till åtal hos vederbörande åklagare;

att, där påföljd för underlåtenhet att ställa sig nämndens föreskrifter till efterrättelse icke finnes bestämd, göra sig hörsammad genom föreläggande av vite eller genom föreskrift om viss åtgärds vidtagande vid äventyr, att densamma i händelse av tredska verkställas genom nämndens försorg på den tredskandes bekostnad;

att vid utövande av den tillsyn över fastighetsbildningen och mätningsväsendet i staden, som åligger byggnadsnämnden, i synnerhet övervaka, att tomtmätningar behörigen ske samt att avstyckningar och andra jorddelningsförrättningar ej så verkställas, att därigenom stadsplans genomförande eller lämplig tomtindelning försvåras eller tillämpningen av stomplan, utomplansbestämmelser eller avstyckningsplan motverkas; samt

att ifråga om förvaring av kartor och handlingar rörande stadsplan, stomplan, tomtindelning, tomtmätning, avstyckningsplan, avstyckning och arealavmätning så ock kartor och handlingar rörande andra mättningsförrättningar, som angå ägogränser, ställa sig till efterrättelse, vad därom är särskilt stadgat och att väl vårda de kartor, ritningar och handlingar, som skola genom nämndens försorg upprättas eller av nämnden förvaras.

6 §.

Byggnadsnämnden skall låta upprätta karta över staden, upptagande de särskilda tomterna och stadsägorna med därå befintliga byggnader. Å kartan skall varje nybyggnad, som ej är att anse såsom tillfällig, till sina gränser utmärkas så snart ske kan efter byggnadens uppförande. Med särskild färg eller på annat lämpligt sätt skall angivas det material, som för byggnadens uppförande huvudsakligen blivit använt. När byggnad rivits eller nedbrunnit, skall kartan i enlighet därmed ändras.

7 §.

Byggnadsnämnden eller annan stadens myndighet, som stadsfullmäktige bestämma, skall upprätta förteckning över fastighetsägare åliggande förpliktelser att till staden utgiva bidrag till gatukostnad. I förteckningen må jämväl, där så finnes lämpligt, upptagas övriga för fastighet i fråga om dess utnyttjande gällande villkor ävensom annat, som för fastighetens bebyggande kan vara av särskild betydelse.

8 §.

Innan stadsfullmäktige avgöra ärende, som berör byggnadsnämndens verksamhetsområde, skall, såvida ej nämnden själv anhängiggjort ärendet, dess yttrande inhämtas.

Är stadsfullmäktiges beslut av beskaffenhet att böra underställas myndighets prövning, skall det av nämnden avgivna yttrandet åtfölja handlingarna.

9 §.

1 mom. Byggnadsnämnden skall bestå av fem ledamöter; dock må i byggnadsordningen bestämmas, att antalet skall vara tre.

Av ledamöterna utser magistraten en och stadsfullmäktige de övriga.

Till ledamöter böra utses personer, som kunna antagas vilja främja sunt byggnadsväsen och god byggnadskultur samt såvitt möjligt hava praktisk erfarenhet i byggnadsfrågor och därmed sammanhörande spörsmål. Den ledamot magistraten äger utse bör väljas bland magistratens ledamöter och såvitt möjligt vara lagfaren.

2 mom. Uppdraget att vara ledamot av byggnadsnämnden gäller för fyra år. Avgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, anställs fyllnadsval; och skall den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den avgångne återstår.

3 mom. För varje ledamot skall, med iakttagande av vad i 1 och 2 mom. stadgas, utses en ersättare.

10 §.

1 mom. Ledamot eller ersättare i byggnadsnämnd kan ej vara:

- a) den, som icke uppnått tjugufem års ålder;
- b) den, som icke råder över sig och sitt gods;
- c) den, som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den, som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;
- d) den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

2 mom. Ledamot eller ersättare i byggnadsnämnden må kunna avsäga sig uppdraget:

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

- a) om han icke är boende inom staden;
- b) om han är ämbets- eller tjänsteman och av sin befattning hindras att fullgöra uppdraget;
- c) om han efter fyra års tjänstgöring såsom ledamot i nämnden är i tur att därifrån avgå;
- d) om han uppnått sextio års ålder eller eljest uppger hinder, som av den väljande myndigheten godkännes.

Vad nu sagts gäller ej om ledamot eller ersättare, som magistraten utser inom sig.

11 §.

1 mom. Byggnadsnämnden utser inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder. Äro både ordförande och vice ordförande hindrade att bevista sammanträde, utses ordförande för tillfället.

2 mom. Byggnadsnämnden sammanträder minst en gång i månaden, där ej annat finnes i byggnadsordningen bestämt, samt däremellan så ofta omständigheterna föranleda. Sammanträde skall ock äga rum, då Konungens befallningshavande eller magistraten det påkallar.

Består byggnadsnämnden av fem ledamöter, må ärende ej av nämnden företagas till avgörande, där ej minst tre ledamöter eller ersättare äro tillstädes samt, för det fall att de närvarande äro allenast tre, dessa tillika äro om beslutet ense. Består nämnden av tre ledamöter, må ärende icke företagas till avgörande, med mindre samtliga ledamöter eller ersättare äro tillstädes. Vid val inom nämnden så ock vid tillsättande av tjänstebefattning sker omröstning med slutna sedlar, där så begäres, och skilje lotten mellan dem, som erhållit lika antal röster. I övrigt verkställs omröstning öppet, och blive den mening gällande, varom de flesta röstande sig förena. Äro vid öppen omröstning rösterna på vardera sidan lika många, gälle den mening, som biträdes av ordföranden.

Vid nämndens sammanträde skall föras protokoll, vars riktighet granskas senast vid nästa ordinarie sam-

manträde. Nämnden äger att, där sådant av behovet påkallas, uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter att verkställa denna granskning.

3 mom. Nämnden skall på lämpligt sätt göra kun-
nigt, varest och på vilka tider till nämnden ställda an-
sökningar eller andra handlingar mottagas.

12 §.

1 mom. Byggnadsnämnden skall till sitt biträde ha-
va stadsarkitekt; dock må stadsfullmäktige, om förhål-
landena därtill föranleda, besluta, att nämndens behov
av sakkunnigt biträde skall på annat sätt behörigen
tillgodoses.

Stadsfullmäktige besluta, vilka tjänstebefattningar i
övrigt skola finnas hos nämnden.

Byggnadsnämnden antager och entledigar befatt-
ningshavare hos nämnden.

2 mom. Konungens befallningshavande äger på
framställning av byggnadsnämnden förordna, att
stadsarkitekt eller annan hos nämnden anställd tjäste-
man, som Konungens befallningshavande godkänner,
må i nämndens ställe besluta bifall till ansökningar
i ärenden av ringa vikt eller uteslutande teknisk art.
Förordnandet må återkallas, när Konungens befall-
ningshavande finner anledning därtill.

Beslut, som meddelas med stöd av förordnande en-
ligt första stycket, skola protokollföras och snarast
möjligt anmälas för nämnden.

3 mom. I byggnadsordningen meddelas närmare be-
stämmelser angående stadsarkitekt och övriga befatt-
ningshavare hos nämnden. *K. kung. 30 juni 1943.*

13 §.

Stadsarkitekt skall vara tillstädes vid nämndens
sammanträden med rättighet att deltaga i överlägg-
ningarna men ej i besluten och att, där han det begär,
få sin mening till protokollet antecknad. Vad nu sagts
gälle ock i stadens tjänst anställd stadsingenjör, mät-
ningsman eller annan tjänsteman, vilken åligger att

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

till föredragning hos nämnden bereda inkommande ärende, såvitt angår ärende, som berör hans verksamhet.

Länsarkitekten, förste provinsialläkaren, provinsial- eller stadsläkaren, civilförsvarschefen och brandchefen äga likaledes att vara närvarande vid byggnadsnämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten ävensom att, där de så önska, få sin mening till protokollet antecknad.

K. kung. 1 mars 1940 och 15 juli 1944.

14 §.

Frågor, huruvida ledamot av byggnadsnämnden må åtnjuta arvode, samt om arvodets storlek, så ock rörande befattningshavares avlönande och nämndens övriga utgifter avgöras av stadsfullmäktige.

3 KAP.

Om stadsplan och tomtindelning.

Om stadsplan.

15 §.

Vid uppgörande av stadsplan skall tillbörlig hänsyn tagas såväl till stadens behov av utrymmen för olika ändamål och dess förmåga att bära de med planens genomförande förenade kostnaderna som ock till markägares berättigade intresse. Med beaktande härav bör särskilt tillses:

att olika delar av staden avses för sådana ändamål, vartill de med hänsyn till läge, terräng och andra omständigheter äro bäst lämpade;

att hänsyn tages till markens höjd- och grundförhållanden samt förefintliga möjligheter för vattnets avledande;

att bostadsbyggandet lämpligen fördelas på olika områden, åtskilda medelst parkbälten;

att, där större områden för industri och dylikt anordnas, sådana områden avskiljes från bostadsområ-

den medelst mark, som skall förbliva i huvudsak obebyggd;

att största möjliga trygghet vinnes mot fara för elds utbredning över större område;

att luftskyddets krav vederbörligen beaktas;

K. kung. 1 mars 1940.

att bekväma samfärdsleder förbinda såväl olika delar av staden sinsemellan som även staden med angränsande samhällen, så ock att i övrigt god anslutning ernås mellan det för planläggning avsedda området och annat redan planlagt område i grannskapet, skolande därvid hänsyn tagas till de ytterligare planläggningsåtgärder, som kunna framdeles ifrågakomma;

att gator givas sådan riktning, lutning, bredd och anordning i övrigt, att de tillfredsställa trafikens fordringar och kravet på ett tilltalande utseende samt att möjlighet beredes till goda dager- och nivåförhållanden inom kvarteren och skydd mot förhärskande vindar ävensom till anordnande av erforderligt avlopp;

att avståndet mellan byggnadslinjerna å ömse sidor om gata i allmänhet icke göres mindre än 12 meter;

att torg, parkeringsplatser och andra för samfärdseln erforderliga allmänna platser anordnas i tillräckligt antal inom olika delar av staden med ändamålsenliga lägen samt lämplig storlek och form;

att parker och andra planteringar samt lek- och idrottsplatser anordnas i tillräckligt omfång och antal inom stadsplaneområdets olika delar;

att byggnadskvarteren givas med hänsyn till avsett bebyggande lämplig storlek och form;

att platser för allmänna byggnader, som äro eller antagas bliva erforderliga, i stadsplanen anordnas på sådant sätt, att byggnaderna bliva lämpligt belägna och väl inordnade i stadsbilden;

att även eljest skönhetssinnets fordringar beaktas och skäligen anspråk på utrymme, reda, sundhet, omväxling och trevnad bliva i stadsplanen tillfredsställda;

att historiskt och estetiskt värdefulla byggnader och stadsbilder eller sådana platser, som på grund av belä-

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

genhet, växtlighet eller säregna naturförhållanden äro särskilt tilltalande, i möjligaste måtto skyddas och bevaras samt ej utan tvingande skäl förstöras eller skadas;

att skyldigheten att bevara fasta fornlämningar iakttagas;

att hänsyn tages till bestående ägo gränser, befintliga vägar och andra förhållanden, som kunna bidra till underlättande av stadsplanens genomförande, i den mån sådant kan ske utan att vad ovan är sagt väsentligen åsidosättes; samt

att i övrigt ett lämpligt utnyttjande av det i stadsplanen ingående området främjas.

16 §.

1 mom. I stadsplanebestämmelser skola intagas de stadganden, vilka finnas erforderliga för reglering av byggnadskvarters bebyggande, såsom:

om kvarters användande för byggnader av visst slag;

om förbud mot bebyggande av viss del av kvarter;

om byggnadslinjer och byggnadsgränser;

om gårds storlek, antal byggnader, som få å tomt uppföras, samt byggnads läge å tomt;

om byggnads höjd och våningsantal samt, där omständigheterna det påkalla, om antalet lägenheter, som få i byggnad inredas; samt

om byggnadsmaterial och byggnadskonturer.

Vidare skola genom stadsplanebestämmelser meddelas erforderliga föreskrifter om användande i övrigt av mark inom byggnadskvarter, såsom:

om skyldighet att anordna plantering å tomtmark, som ej är avsedd till bebyggande;

om ordnande i övrigt av sådan mark; samt

om stängsels beskaffenhet.

2 mom. Vid uppgörande av stadsplanebestämmelser för byggnadskvarter bör, utöver vad i allmänhet gäller för uppgörande av stadsplan, bland annat iakttagas:

att bebyggandet av högt belägna eller eljest på större avstånd synliga platser regleras med hänsyn till god konturverkan;

att för varje kvarter föreskrives, huruvida byggnaderna skola uppföras fristående eller två och två sammankopplade i tomtgräns eller på annat sätt sammanbyggda;

att byggnader icke må uppföras till större höjd eller till större omfång i förhållande till tomten än som befinnas av stadens allmänna utveckling och verkliga behov, under nödigt beaktande av ortens traditioner, byggnadsområdets belägenhet inom staden, markens beskaffenhet, avloppsförhållandena och avståndet mellan byggnadslinjerna å ömse sidor om gata och gård, i vilket hänseende bör särskilt tillses, att byggnad i allmänhet icke uppföres till större höjd än som svarar mot nämnda avstånd;

att byggnad av trä, som avses skola inrymma boplatser eller arbetsrum, icke må uppföras med flera än två våningar, dock att, när särskilda skäl föreligga, vinden därjämte må inredas i den utsträckning, som prövas lämplig, med iakttagande att i boningshus, inrymmande mera än en lägenhet, i regel ej större del av vindens yta må inredas än en tredjedel;

att goda dagerförhållanden inom kvarteren säkerställas och möjlighet i största utsträckning beredes till inredande i byggnaderna av lägenheter med genomgående luftväxling och direkt solbelysning;

att bebyggandet så anordnas, att svårighet icke uppstår vid släckande av eldsvåda; samt

att, där viss kvartersmark finnes vara från sundhetssynpunkt eller eljest mindre tjänlig till bebyggande, erforderliga bestämmelser meddelas om de åtgärder, som skola vidtagas, innan marken må bebyggas.

3 mom. Avse stadsplanebestämmelser förut bebyggd stadsdel, skall vid tillämpning av vad i 2 mom. sägs nödig hänsyn tagas till förefintlig bebyggelse. Särskilt bör tillses:

att, där inom området finnas byggnader, vilka kunna antagas bliva för avsevärd framtid bestående, bebyggandet såvitt möjligt så ordnas, att enstaka byggnader eller byggnadsgrupper icke komma att störa

bryta mot omgivningen i fråga om byggnadshöjd, bebyggandets täthet eller byggnadernas art i övrigt; samt

att sådana anordningar vidtagas, som äro ägnade att förbättra byggnadsförhållandena inom kvarteren.

17 §.

Genom stadsplanebestämmelser skola jämväl meddelas erforderliga föreskrifter om användande av andra områden än byggnadskvarter, såsom:

om rätt att inom gata, torg, park eller annan allmän plats utnyttja utrymmet under eller över markens plan till inredande av lokaler eller för annat ändamål;

om gators korsning med varandra i olika plan eller om korsning mellan gata och särskilt trafikområde;

om gatas förläggande i tunnel under markens plan;

om anordnade av bro;

om byggande inom trafikområde, skydds-, eller säkerhetsområde, idrottsområde, begravningsplats eller andra för särskilda ändamål avsedda områden, därvid bestämmelserna böra i möjligaste mån lämpas efter de för kvarterens bebyggande gällande grunder;

om vidmaktshållande eller anordnande av vattenområde;

om bevarande av naturförhållanden, som äga betydelse för stadsbilden; samt

om anordnande av plantering.

18 §.

1 mom. Förslag till stadsplan skall avfattas å karta i skala, som ej får understiga 1:2,000.

På stadsplanekartan skola tydligt angivas gränserna för planen samt för de markområden, som skola för olika ändamål användas.

Gators och torgs höjdlägen skola angivas med siffror i gatukors och i punkter, där lutningen ändras. Där så finnes nödigt, skall tillika gatuprofil utmärkas å särskild ritning.

Till planen hörande stadsplanebestämmelser skola avfattas i särskild handling samt tillika utmärkas å kartan genom särskilda beteckningar.

2 mom. Stadsplanekartan skall åtföljas av:

a) terrängkarta, visande den föreslagna planens anbringande på området, sådant detta befinnes med vägar, ägo gränser, byggnader, trädbestånd, vatten, höjdförhållanden, vilka sistnämnda i regel skola angivas genom nivåkurvor för minst varje höjdmeter, samt övriga för stadsplanen betydelsefulla förhållanden; dock att särskild terrängkarta icke erfordras, där nu omförmälda uppgifter kunna införas på stadsplanekartan utan att dennas tydlighet lider därav;

b) beskrivning över stadsplaneförslaget, vilken beskrivning jämväl skall innehålla erforderlig motivering för förslaget; skolande detaljer, som icke kunna till fullo tydliggöras å stadsplanekartan, särskilt upptagas i beskrivningen;

c) sådan utredning angående sättet för vattnets avledande, som kan erfordras för stadsplaneförslagets prövning.

19 §.

1 mom. Då förslag till stadsplan skall uppgöras, bör utredas, vilka markägare som beröras av förslaget, samt, i den mån så prövas lämpligt, tillfälle beredas markägarna, drätselkammaren och vägförvaltningen i länet att muntligen eller skriftligen yttra sig i ärendet. Skall i planen ingå område, som gränsar till annan kommun eller samhälle, bör tillfälle att yttra sig beredas jämväl nämnda kommun eller samhälle.

Sedan förslaget uppgjorts, skall det genom byggnadsnämndens försorg utställas för granskning viss tid, minst fjorton dagar, under vilken anmärkningar mot förslaget må göras hos nämnden. Kungörelse härom skall före början av denna tid införas i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för staden intagas.

Byggnadsnämnden skall därjämte låta genom kallelsebrev, vilka bevisligen före början av den för

granskningen bestämda tiden skola avsändas med posten eller tillställas vederbörande på annat sätt, underätta kända och inom riket boende markägare, vilkas rätt beröres av förslaget, samt drätselkammaren ävensom, därest i planen ingår område, som gränsar till annan kommun eller samhälle, nämnda kommun eller samhälle. Vad nu sagts skall dock icke gälla sakägare, som skriftligen godkänt förslaget. Är mark, som beröres av förslaget, samfällad för flera fastigheter med skilda ägare, och finnes för samfälligheten känd styrelse eller annan, som är satt att den förvalta, erfordras ej kallelse till de särskilda delägarna i samfälligheten, utan må kallelsen översändas till ledamot av styrelsen eller till förvaltaren; och vare denne, där han ej äger att själv föra talan för samfälligheten, delägarna ansvarig för att kallelsen tillställs någon, som äger behörighet härtill, eller, om sådan ej finnes, kommer till delägarnas kännedom. Finnes ej känd styrelse eller förvaltare, och är marken samfällad för flera än tio fastigheter med skilda ägare, må kallelsen sändas till en av delägarna att vara för dem alla tillgänglig, och skall för sådant fall tillika uppgift om vilken delägare kallelsen tillställts kungöras på sätt i andra stycket sägs.

Berör förslaget allmän väg eller för biltrafiken viktig gata eller mark, som är avsedd att utläggas till sådan väg eller gata, eller finnes inom området mark, som tillhör kronan eller enskilt trafikföretag och som i förslaget intagits såsom trafikområde, skola kopia och avskrift av förslaget i erforderliga delar tillställas den, som har att företräda vägförvaltningen, kronan eller det enskilda trafikföretag, varom fråga är, med skyldighet för denne att inom viss av byggnadsnämnden angiven tid, för vägförvaltningen minst fjorton dagar och eljest minst en månad efter handlingarnas delfående, till nämnden inkomma med yttrande över förslaget. Vad sålunda stadgats skall dock icke gälla sakägare, som skriftligen godkänt förslaget.

Vidtages ändring i förslaget, sedan det blivit utställt för granskning, skola kända och inom riket boende

markägare, vilkas rätt beröres av ändringen, omedelbart på sätt i tredje stycket sägs underrättas om att ändring skett samt vid sammanträde inför byggnadsnämnden eller eljest erhålla tillfälle att taga del därav.

2 mom. Sedan förslaget undergått granskning enligt vad i 1 mom. sägs, skall byggnadsnämnden överlämna ärendet jämte inkomna anmärkningar och yttranden samt eget utlåtande till stadsfullmäktige. Överlämnandet till stadsfullmäktige skall ske snarast möjligt och, där ej särskilda skäl föranleda till annat, sist en månad efter utgången av den tid, inom vilken anmärkningar eller yttranden i anledning av förslaget senast skolat vara till nämnden inkomna.

Ej må stadsfullmäktige vidtaga ändring i byggnadsnämndens förslag, med mindre kända och inom riket boende markägare, vilkas rätt beröres av ändringen, beretts tillfälle att taga del därav på sätt stadgats i 1 mom. femte stycket. *K. kung. 30 juni 1943.*

20 §.

Sedan stadsfullmäktige antagit stadsplan, skola till Konungens befallningshavande utan dröjsmål insändas stadsplanekartan, förslaget till stadsplanebestämmelser och beskrivning, utdrag av byggnadsnämndens och stadsfullmäktiges protokoll i ärendet, förteckning å samtliga markägare, vilkas rätt beröres, med angivande för var och en av honom tillhörig fastighet, ävensom inkomna anmärkningar och yttranden samt övriga till ärendet hörande handlingar. Konungens befallningshavande skall, så fort ske kan, med eget utlåtande överlämna handlingarna till Konungen. *K. kung. 30 juni 1943.*

Kungörelse om stadsplanens antagande så ock om dess fastställande skall genom byggnadsnämndens försorg, så fort ske kan, införas i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för staden intagas.

Sist inom tre månader efter det stadsplanen fastställts skall planen med därtill hörande beskrivning och övriga bilagor i bestyrkt kopia och avskrift insän-

das till byggnadsstyrelsen samt, i två exemplar, till Konungens befallningshavande.

21 §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat gälle i tillämpliga delar jämväl i fråga om ändring av stadsplan; dock vare i fråga om ändring, som ej avser planens grunddrag och ej heller eljest innefattar väsentlig avvikelse från vad som förut varit gällande, icke erforderligt att iakttaga i 19 § 1 mom. andra stycket angivet kungörelseförfarande.

Konungens befallningshavande skall så fort ske kan till avgörande upptaga förslag till ändring av stadsplan, som Konungens befallningshavande äger fastställa, såframt ej Konungens befallningshavande finner särskilda skäl föreligga att underställa förslaget Konungens prövning.

Må till följd av stadgandet i 75 § 2 mom. tredje stycket stadsplanelagen klagan ej föras över beslut, varigenom Konungens befallningshavande fastställt ändring av stadsplan, har Konungens befallningshavande att å stadsplanekartan teckna bevis att beslutet på grund därav vunnit laga kraft. *K. kung. 30 juni 1943.*

22 §. .

Sedan stadsplan fastställts, skall plan för avledande av vatten eller flytande orenlighet från såväl gator och andra allmänna platser som byggnadsmark och andra områden (*avloppsplan*) av stadsfullmäktige antagas till efterrättelse. Planen skall bringas i verkställighet, i den mån sådant genom bebyggande varder erforderligt.

23 §.

Väckes fråga om antagande av gatukostnadsbestämmelser eller ändring däri, och finna stadsfullmäktige, att frågan bör komma under närmare prövning, låte stadsfullmäktige verkställa utredning i ärendet och uppgöra det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Sedan förslag upprättats, skall detsamma hållas för granskning tillgängligt under minst en månad efter det kungörelse härom blivit införd i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för staden intagas. Efter det den tid tilländagått och förslaget underkastats den ytterligare bearbetning, vartill anledning må hava förekommit, äga stadsfullmäktige besluta i ärendet.

Skola gatukostnadsbestämmelser underställas Konungens prövning, insändas de till Konungens befallningshavande, som har att med eget utlåtande överlämna den till Konungen.

Om tomtindelning.

24 §.

Vid byggnadskvarters indelande till tomter skall tillses, att tomterna erhålla sådan form och storlek, att de kunna ändamålsenligt utnyttjas i enlighet med gällande föreskrifter.

Till ledning för uppgörande av förslag till tomtindelning bör byggnadsnämnden i mån av behov i god tid låta utreda och å särskild karta (kvarterskarta) tydligt angiva, huru bebyggandet å de särskilda tomterna kommer att te sig såsom led i ett lämpligt bebyggande av kvarteret i dess helhet.

Visar sig vid upprättande av kvarterskarta, att ett ändamålsenligt bebyggande av kvarteret skulle främjas genom ändring av stadsplanebestämmelser eller eljest av stadsplanen, bör byggnadsnämnden skyndsamt vidtaga på nämnden ankommande åtgärder för sådan ändrings genomförande.

25 §.

Vid tomtindelning skall tillses, att varje tomt såvitt möjligt får gräns mot gata, torg eller sådan del av annat för allmän samfärdsel avsett område, som kan befaras med åkdon.

Tomts gränser skola, där så lämpligen kan ske, göras raka och bilda räta vinklar mot varandra. Fordra stadsplanen, höjdförhållandena eller markens beskaffenhet i övrigt annan anordning härutinnan, förfares därefter. I varje fall skall behörig hänsyn tagas till bestående äganderättsförhållanden samt av markens ägare framställda önskemål.

26 §.

Är befintlig tomtindelning stridande mot gällande stadganden angående tomts form och storlek eller eljest icke ändamålsenlig, bör åtgärd vidtagas till förbättrings åstadkommande, i den mån så kan ske.

27 §.

Förslag till tomtindelning skall utmärkas å karta, upprättad av person, vilken äger behörighet innehava befattning såsom mättingsman i stad. Kartan skall upprättas i skala ej understigande 1:400, där ej särskilda förhållanden föranleda användande av mindre skala. Kartan skall utvisa gränser för fastigheter och i fastighetsindelning ej ingående områden, såvitt de beröras av tomtindelningen, ävensom varje vid tomtindelningen nybildad tomt med dess gränser och belägenhet i förhållande till de tomter och andra områden, vilka gränsa till tomten. Kartan skall även utvisa å marken befintliga byggnader samt annat av beskaffenhet att kunna inverka å tomtindelningen. Till kartan skall höra beskrivning, utvisande för varje tomt storleken av vart och ett av de områden, av vilka tomten skall bildas, tomtens hela ytinnehåll och längden av dess särskilda sidor. För varje i tomtindelning ingående fastighet eller annat område skall, där fastighetsregister är för staden upplagt, dess beteckning i fastighetsregistret vara angiven å kartan och i beskrivningen.

28 §.

1 mom. Då förslag till tomtindelning skall uppgöras, bör, i den mån så prövas lämpligt, tillfälle beredas

markägare, vilkas rätt beröres av förslaget, ävensom drätselkammaren att muntligen eller skriftligen yttra sig i ärendet.

Sedan förslaget uppgjorts, skall det genom byggnadsnämndens försorg utställas för granskning viss tid, minst fjorton dagar, under vilken anmärkningar mot förslaget må göras hos nämnden. Utställning vare dock ej erforderlig, såframt samtliga av förslaget berörda markägare ävensom drätselkammaren medgiva, att dylikt förfarande icke behöver tillämpas.

Byggnadsnämnden skall låta genom kallelsebrev, vilka skola avsändas med posten under rekommendation, eller eljest bevisligen före början av den för granskningen bestämda tiden underrätta kända och inom riket boende markägare, vilkas rätt beröres av förslaget, samt drätselkammaren; dock att vad sålunda stadgats icke skall gälla sakägare, som skriftligen godkänt förslaget. Är markägares vistelseort okänd eller är han ej boende inom riket och finnes ej någon som äger att för honom föra talan, utfärde byggnadsnämnden tillika kungörelse med tillkännagivande att förslaget under viss tid, minst fjorton dagar efter det kungörelsen blivit införd i den eller de tidniugar, vari kommunala meddelanden för staden intagas, hålles tillgängligt för ändamål som nyss sagts. Är mark, som beröres av förslaget, samfälld för flera fastigheter med skilda ägare, må beträffande kallelse av delägarna i samfälligheten tillämpas vad för motsvarande fall stadgas i 19 § 1 mom. tredje stycket.

Vidtages ändring i förslaget, sedan det blivit utställt för granskning, skola kända och inom riket boende markägare, vilkas rätt beröres av ändringen, omedelbart på sätt i tredje stycket sägs underrättas om att ändring skett samt vid sammanträde inför byggnadsnämnden eller eljest erhålla tillfälle att taga del därav.

2 mom. Sedan förslaget undergått granskning enligt vad i 1 mom. sägs, skall byggnadsnämnden företaga ärendet till avgörande. Nämndens beslut bör meddelas så fort ske kan och i brådskande fall sist fjorton dagar

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

efter utgången av den tid, inom vilken anmärkningar i anledning av förslaget senast skola vara till nämnden inkomna.

När tomtindelning antagits, skola till Konungens befallningshavande utan dröjsmål insändas kartan jämte därtill hörande beskrivning, utdrag av byggnadsnämndens protokoll i ärendet och förteckning å samtliga markägare, vilkas rätt beröres av tomtindelningen, med angivande för var och en av honom tillhörigt område, ävensom inkomna anmärkningar och yttranden samt övriga till ärendet hörande handlingar.

K. kung. 30 juni 1943.

29 §.

Sedan tomtindelning fastställts, skall beslutet av Konungens befallningshavande utan dröjsmål överlämnas till magistraten för att delgivas byggnadsnämnden och den, som för fastighetsregistret.

Må till följd av stadgandet i 75 § 2 mom. tredje stycket stadsplanlagen klagan mot beslutet ej föras, har Konungens befallningshavande att å tomtindelningsskartan teckna bevis att beslutet på grund därav vunnit laga kraft. *K. kung. 30 juni 1943.*

29 a §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat om tomtindelning gälle i tillämpliga delar jämväl i fråga om ändring i sådan indelning. *K. kung. 30 juni 1943.*

4 KAP.

Om ordnande av stads område utom stadsplan.

30 §.

Vid uppgörande av stomplan skall hänsyn tagas till förefintliga orts- och äganderättsförhållanden och grannområdenas planläggning samt tillses, att möjlighet beredas till områdets utnyttjande på sätt, som ur allmänna synpunkter kan anses lämpligt.

Genom stomplan må angivas ej allenast framdeles erforderliga huvudgator och parker samt andra områden för allmänna behovs tillgodoseende, utan ock, där omständigheterna därtill föranleda, områden för enskilt bebyggande.

31 §.

Genom stomplanebestämmelser, där sådan anses behövlige, skola meddelas närmare föreskrifter angående användandet av de i stomplanen ingående områden. Ingår i stomplan område för enskilt bebyggande, böra bestämmelserna för sådant område särskilt avse: områdets utnyttjande för olika ändamål, såsom för bostäder eller industriella anläggningar;

storlek och beskaffenhet av tomtplats för bostadsbyggnad samt utfartsväg och avlopp därifrån;

byggnads läge å sådan tomtplats så ock del av platsen, som bör lämnas obebyggd;

sätt för bebyggandet, därvid bör tillses, att för bostadsbyggnader ej utan särskilda skäl medgives större höjd än 7,5 meter;

minsta avstånd mellan byggnad och väg; samt åtgärder till förekommande av eldfara.

32 §.

1 mom. Förslag till stomplan skall avfattas å karta i skala ej understigande 1:4,000, där ej särskilda förhållanden föranleda användande av mindre skala.

På stomplanekartan skola tydligt angivas gränserna för planen samt för de markområden, som skola för olika ändamål användas.

Huvudgatornas ungefärlige höjdlägen skola, där lutning väsentligen ändras, angivas å kartan eller å särskild profilritning.

Till planen hörande stomplanebestämmelser skola avfattas i särskild handling samt tillika utmärkas å kartan genom särskilda beteckningar.

2 mom. Stomplanekartan skall åtföljas av:

a) terrängkarta, visande den föreslagna planens anbringande på området, sådant detta befinnes med vägar,

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

ägogränser, byggnader, vatten och övriga befintliga förhållanden; dock att särskild terrängkarta icke erfordras, där nu omförmälda uppgifter kunna införas å stomplanekartan utan att dennas tydlighet lider därav:

b) beskrivning över stomplaneförslaget, vilken beskrivning jämväl skall innehålla erforderlig motivering för förslaget; skolorande detaljer, som icke kunna till fullo tydliggöras å stomplanekartan, särskilt upptagas i beskrivningen.

33 §.

Utomplansbestämmelser skola innehålla de föreskrifter, som i avseende å byggnadsverksamheten inom området erfordras utöver vad därom föreskrives i denna stadga och stadens byggnadsordning.

I fråga om innehållet i sådana bestämmelser gäller i tillämpliga delar vad i 31 § är föreskrivet om stomplanebestämmelser.

34 §.

Förslag till utomplansbestämmelser skall åtföljas av karta över område, som med förslaget avses. Sådan karta skall visa området i befintligt skick, på sätt i 32 § är stadgat om terrängkarta, samt angiva de med bestämmelserna avsedda förhållanden, vilka äro av beskaffenhet att böra medelst avfattning å karta tydliggöras. Till förslaget skall höra beskrivning med erforderlig motivering.

35 §.

Angående handläggning av fråga om stomplan och utomplansbestämmelser eller ändring däri skall vad om stadsplan är stadgat äga motsvarande tillämpning; dock att bestämmelserna i 19 § 1 mom. första, tredje, fjärde och femte styckena ej skola gälla förslag till utomplansbestämmelser utom såvitt angår i tredje och fjärde styckena föreskrivna underrättelser till drätselkammaren och vägförvaltningen i länet.

K. kung. 30 juni 1943.

5 KAP.

Om byggande.

Om byggnads yttre anordnande m. m.

36 §.

1 mom. Byggnad skall med avseende å höjd och antal våningar samt ytinnehåll och läge uppföras i enlighet med gällande stadsplanebestämmelser, stomplanebestämmelser eller utomplansbestämmelser.

Med byggnads höjd förstås byggnadens medelhöjd till och med taklisten eller, om sådan ej finnes, till yttertakets skärning med fasadytan. För byggnad vid gata räknas hushöjden från gatan. För gårdsbyggnad räknas hushöjden från gården; dock skall hushöjden, om lokal anordnas under gård och gårdsplanet lägges högre än gatan, räknas från gatan. För fritt liggande byggnad inne å tomt räknas hushöjden från markens medelnivå utefter den av byggnaden upptagna platsens konturlinjer.

Såsom våning anses källare, förlagd på sådan höjd, att golvet i närmast däröver varande våning blir beläget mer än 1,5 meter ovan angränsande markyta, där ej byggnadsnämnden med hänsyn till terrängförhållandena annorlunda bestämmer.

2 mom. Vad i detta kapitel stadgas om tomt skall gälla även annan för bebyggande avsedd fastighet.

37 §.

Byggnad skall, såvitt ej annan byggnadslinje är bestämd, uppföras i gatulinje eller, där förgård finnes, i inre förgårdslinjen. Byggnadsnämnden må, där så med hänsyn till terrängförhållanden eller eljest prövas lämpligt, medgiva, att byggnad förlägges innanför byggnadslinjen.

38 §.

Grundmur, sockel, portomfattning och dylikt må, i den mån byggnadsordningen det medgiver, skjuta över Mer byggregler finns på www.utkiken.net/byggregler

gräns mot gata, annan allmän plats eller annat från bebyggande undantaget område.

39 §.

Burspråk, utbyggt fönster, balkong eller annan liknande byggnadsdel må efter byggnadsnämndens särskilda medgivande utskjuta framför fasadytan. Medgivande härtill må lämnas i den mån sådant finnes vara för sundhet och trevnad tjänligt och icke ofördelaktigt inverka på byggnadens utseende. Närmare föreskrifter rörande anordnande av dylikt utsprång må meddelas i byggnadsordningen.

40 §.

Byggnads yttertak må icke, vare sig åt gata eller gård, skjuta över ett plan, som, för den händelse byggnaden uppfördes till största tillåtna höjd, från fasadytans överkant tänkes höja sig inåt byggnaden med en lutning av 45° och till en höjd av högst 6 meter.

41 §.

Utän hinder av vad i 40 § stadgas må byggnadsnämnden medgiva, att tornpartier och andra anordningar, som finnas vara till fördel för byggnadens utseende, eller äro av praktiska skäl påkallade och ej medföra olägenheter, må överskjuta takplanet.

42 §.

Åt byggnads yttre skall i övrigt givas den arkitektoniska form och den färg, som gatu- och gårdsbilden fordra och som byggnadsnämnden finner lämplig såväl för byggnadens utseende i och för sig som för en god helhetsverkan.

43 §.

För byggnad, som är avsedd att kvarstå endast viss kort tid, må i byggnadsordningen stadgas den lindring i gällande bestämmelser, som kan anses påkallad, där ej vanprydnad eller annan olägenhet därav föranledes.

44 §.

Förgård skall vara planterad eller eljest på prydligt sätt anordnad samt hållas i vårdat skick. Den bör såvitt möjligt förläggas högre än eller i jämnhöjd med angränsande gata. På byggnadsnämnden ankommer att föreskriva, om förgård skall lämnas öppen eller på visst sätt inhägnas.

Förgård skall beträffande såväl lutning och höjdläge som plantering och inhägnad anordnas med hänsyn till gatubildens helhetsverkan.

45 §.

Från bebyggande undantaget område i kvarters inre skall så anordnas, att detsamma bereder trevnad för kringboende.

Byggnadsnämnden äger förelägga tomtägare att anlägga och vidmakthålla lämplig plantering eller annan prydlig anordning å sådant område.

46 §.

Närmare föreskrifter om gård och dess anordnande samt om förbindelse mellan gård och gata skola meddelas i byggnadsordningen.

47 §.

Kvartersmark, som icke tagits i anspråk för sitt ändamål, skall, där så av byggnadsnämnden prövas nödigt, på lämpligt sätt inhägnas.

48 §.

Tomt, varå hus nedbrunnit eller rivits, skall för undvikande av vanprydnad skyndsamt ordnas.

Om byggnads inre anordnande m. m.

49 §.

1 mom. Alla i en byggnad ingående bärande delar skola, där ej byggnadsstyrelsen för visst fall medgivit avvikelse, hava sådana mått, att påkänningarna icke Mer byggregler finns på

överskrida de värden, vilka angivas i anvisningar som utfärdas av byggnadsstyrelsen, samt jämväl i övrigt utformas i enlighet med byggnadsstyrelsens anvisningar.

2 mom. Boningsrums golv, väggar och tak, som gränsa mot det fria eller mot icke uppvärmt utrymme, skola hava minst den värmeisoleringsförmåga, som angives i anvisningar av byggnadsstyrelsen.

Boningsrum skall, där tillbörlig uppvärmning eljest ej erhålles, förses med tjänlig eldstad eller annan tillfredsställande anordning för rummets uppvärmning.

Vad i första och andra styckena föreskrives om boningsrum skall gälla jämväl om arbetsrum; dock att med hänsyn till arten av den verksamhet, för vilken rummet är avsett, eftergift i skälig mån må av byggnadsnämnden medgivas.

3 mom. Byggnad, som inrymmer bonings- eller arbetsrum, skall i enlighet med anvisningar av byggnadsstyrelsen uppföras så att tillfredsställande ljudisolering erhålles.

4 mom. För vinnande av tillfredsställande luftväxling inom byggnad skall iakttagas:

att i bonings- och arbetsrum samt bad- och duschrum finnes erforderlig anordning för införande av frisk luft och för avlägsnande av den förbrukade;

att i kök eller annat utrymme för matlagning samt tvättstuga anordnas imrör;

att skafferier förses med friskluftstugor;

att klosettrum förses med utsugningskanal; samt

att till pannrum anordnas luftintag direkt utifrån, där ej undantag finnes kunna medgivas med hänsyn till anläggningens ringa storlek eller andra särskilda omständigheter.

Beträffande sättet för luftväxlingens ordnande skola, där ej byggnadsstyrelsen för visst fall medgivit avvikelse, iakttagas anvisningar, som byggnadsstyrelsen utfärdar.

5 mom. I varje boningsrum skall finnas fönster, som skall vara tillräckligt stort och lämpligt anbragt

samt så vetta omedelbart åt det fria, att rummet erhåller god dager. Vad nu sagts gälle ock om arbetsrum; dock att med hänsyn till arten av den verksamhet, för vilken rummet är avsett, eftergift i skälig mån må av byggnadsnämnden medgivnas.

6 mom. Till skydd mot fukt i bonings- och arbetsrum skola iakttagas anvisningar, som byggnadsstyrelsen utfärdar. *K. kung. 15 juni 1945.*

50 §.

1 mom. I boningsrum skall golvet läggas å sådan höjd över angränsande markens yta, att skäliga anspråk på sundhet och trevnad tillgodoses, dock minst 30 centimeter.

I boningsrum, som lägges i gräns mot grannens fastighet, så ock i arbetsrum må golvet läggas lägre än angränsande markens yta, där rummet väl isoleras mot fukt och kyla.

Vad ovan sagts om boningsrum skall ock gälla kök, som tillhör bostadslägenhet.

2 mom. Golv i tvättstuga, bad och duschrum skall utföras av för vatten ogenomträngligt ämne samt läggas i lutning mot avlopp. Bjälklag under dylikt utrymme skall, där så lämpligen kan ske, utföras av betong. Utföres bjälklaget av trä, får fyllning ej förekomma. *K. kung. 15 juni 1945.*

51 §.

1 mom. Bostadslägenhet skall så anordnas, att den bereder möjlighet till trevnad och god hygien. Den skall sålunda erbjuda lämpliga och tillräckliga möbelplatser, vara försedd med tambur, nödiga garderobstrymmen och behövlig sanitär utrustning samt i övrigt tillgodose skäliga anspråk på utrymme och bekvämlighet. Lämplig förbindelse bör anordnas mellan rummen med undvikande såvitt möjligt av mörka eller otillräckligt dagerbelysta utrymmen.

Vid planläggande av bostadslägenhet bör tillses, att den får så soligt läge som möjligt och, där så lämpligen kan ske, göres genomluftbar.

2 mom. Boningsrums golvyta får icke understiga 10 kvadratmeter; dock må, där lägenhet omfattar, utöver tre boningsrum och kök, ytterligare ett eller flera boningsrum, golvytan i sådant boningsrum in-skränkas till 7 kvadratmeter.

I bostadslägenhet om ett eller flera rum och kök skall golvytan hos ett av rummen eller köket vara minst 18 kvadratmeter, I annan bostadslägenhet med endast ett rum må golvytan icke understiga 15 kvadratmeter, om till lägenheten hör kokvrå eller annat utrymme för matlagning, samt eljest 12 kvadratmeter.

Undantag från bestämmelserna i första och andra styckena må av byggnadsnämnden medgivnas i enlighet med anvisningar, som byggnadsstyrelsen utfärdar.

Kök, varmed skall förstås utrymme för matlagning med en golvyta av minst 6 kvadratmeter, får icke hava mindre bredd än 1,70 meter och skall hava fönster, som är öppningsbart mot det fria.

Kokvrå får icke hava mindre golvyta än 2 kvadratmeter eller mindre bredd än 1,40 meter och bör vara försedd med fönster, som är öppningsbart mot det fria.

Beträffande minsta tillåtna golvytan hos bad-, dusch- och klosettrum skola iakttagas anvisningar, som byggnadsstyrelsen utfärdar.

3 mom. Våningshöjden i bonings- och arbetsrum skall, räknat från golv till golv, vara minst 2,90 meter.

Utan hinder av vad nu sagts må våningshöjden vara lägst 2,70 meter i byggnad, som ej inrymmer flera än två för familj avsedda lägenheter, och lägst 2,60 meter å vinden till enfamiljshus.

Möter svårighet att för något enstaka rum i bostadslägenhet eller eljest i särskilt fall ernå föreskriven minimihöjd, må byggnadsnämnden tillåta mindre våningshöjd, dock ej under 2,40 meter.

Där tjockleken av bjälklag är större än 32 centimeter, skola ovan angivna våningshöjder ökas med minst det mått, varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 32 centimeter.

Ej må i något fall boningsrums kubikinnehåll understiga 15 kubikmeter.

4 mom. Beträffande allmän byggnad, vartill ritningar prövas av Konungen eller av byggnadsstyrelsen, eller beträffande annan allmän byggnad, som tillhör kronan, må mindre avvikelser från vad som föreskrives i 2 och 3 mom. medgivas av den myndighet, som har att pröva ritningar till byggnaden.

K. kung. 15 juni 1945.

52 §.

1 mom. Grund skall läggas på marklager av tillräcklig bärförmåga eller, där sådan finnes endast å större djup, säkerställas genom pålning eller på annat sätt.

2 mom. Grundmur eller grundpelare, som icke lägges på berg, skall nedföras till frostfritt djup. Lägges grund på berg, skola, där så erfordras, pallar utsprängas för densamma, och skall för byggnad i gatulinje berget invid gatan nedsprängas minst 30 centimeter under gatuplanet.

3 mom. Uppföres byggnad av mer än en vånings höjd i gräns mot grannfastighet, skall grundmur eller grundpelare i gränsen nedföras till vanligt källardjup, ändock att källare i byggnaden ej ifrågakommer.

Vad sålunda stadgats skall ej gälla, där marken utgöres av berg och källare ej anordnas i byggnaden närmare gränsen än 3 meter. Undantag från stadgandet i första stycket må därjämte efter grannens hörande medgivas av byggnadsnämnden, där nämnden med hänsyn till höjdförhållanden eller markens beskaffenhet eller eljest prövar skäligt.

4 mom. Där källare anordnas, skola grundmur och källargolv så utföras eller behandlas samt omgivande mark så dräneras, att erforderligt skydd erhålles mot fukt i källaren. Vad här sagt om källargolv gäller även annat golv, som lägges direkt på marken.

Där källare ej anordnas, skall marken invid grundmurarna och under byggnaden på tillfredsställande

sätt dräneras, varjämte matjord under byggnaden skall bortschaktas, bottenvåningens bjälklag väl isoleras mot kyla, fukt, dunster och annan olägenhet samt det fria utrymmet därunder väl ventileras.

5 mom. Murar och väggar skola medelst betryggande fuktisolering avskiljas från grunden.

K. kung. 15 juni 1945.

53 §.

1 mom. Byggnad, som uppföres i gräns mot grannfastighet, skall, såvida ej framförvarande område till minst 12 meters bredd är undantaget från bebyggande, avskiljas från grannfastigheten medelst brandmur.

Där särskilda skäl det påkalla, må i byggnadsordningen meddelas bestämmelser om rätt att hava gemensam brandmur för byggnader, uppförda å varandra angränsande fastigheter, samt om rätt för byggnadsnämnden att i fall, som angives i byggnadsordningen, medgiva befrielse från uppförande av brandmur. I byggnadsordningen må även stadgas att, där gemensam brandmur framdeles anordnas eller sådan brandmur anordnats på grund av åläggande i byggnadsordning, gemenskapen ej må av en delägare mot den andres bestridande hävas. *K. kung. 29 maj 1936.*

Då särskilda skäl föreligga och grannar därom överenskomma, må byggnadsnämnden kunna medgiva, att fönster eller dörr anbringas i brandmur, med villkor att betryggande anordningar vidtagas för öppningarnas brandsäkra avstängande i händelse av eldsvåda. Byggnadsnämnden må, då grannar därom enas, medgiva anstånd med sådana skyddsanordningars vidtagande, såvitt eldfaran icke därigenom avsevärt ökas.

2 mom. Byggnad av trä med större planyta än 300 kvadratmeter skall, där ej byggnadsnämnden efter brandchefens hörande på grund av särskilda skäl medgiver undantag, genom brandmur avdelas så, att ingen del överstiger nämnda mått.

3 mom. Brandmur skall uppföras antingen av bränt tegel med en volymvikt av minst 1,4 kilogram per ku-

bikdecimeter, varvid muren skall hava en tjocklek av minst 23 centimeter, eller ock i annan, av byggnadsstyrelsen godkänd likvärdig konstruktion; dock gäller för brandmur, som utgör yttervägg till bonings- eller arbetsrum och ej är motbyggd, i tillämpliga delar vad i 49 § 2 mom. stadgas.

4 mom. Införes imrör eller annan luftkanal i brandmur, skola kanalens ytter- och innerväggar sammanlagda hålla minst den för muren föreskrivna godstjockleken. Införes slits i brandmur, skall vad nu sagts äga motsvarande tillämpning. Vid luftkanal, vars bredd i murens längdriktning ej överstiger 15 centimeter, och vid vertikal slits av samma bredd må dock godstjockleken vara mindre men får ej understiga 11 centimeter mot murens yttersida.

Angående rökrör i brandmur samt angående luftkanal i brandmur, som ej är motbyggd, skall vad i 56 § 2, 6 och 7 mom. stadgas äga motsvarande tillämpning.

Anbringas balk- eller bjälkändar i brandmur, skall murens tjocklek på yttersidan vara minst 11 centimeter.

Utföres brandmur i särskild, av byggnadsstyrelsen godkänd konstruktion, må medgivnas de undantag från bestämmelserna i detta moment, som påkallas av omständigheterna.

5 mom. Brandmur skall uppföras från grunden till byggnadens tak. Är taket av samma höjd som grannhusets, skall brandmur vid eller inom byggnad för industriellt ändamål uppdragas 50 centimeter och annan brandmur 30 centimeter över taket; dock må byggnadsnämnden, där faran för elds uppkomst prövas ringa, efter brandchefens hörande medgiva att, i stället för brandmurens uppdragande över taket, dettas undersida förses med brandhärdig beklädnad till en bredd av minst 60 centimeter närmast brandmuren. Takpanel eller annat trävirke än yttre väggbeklädnad får icke framdragas över brandmur.

6 mom. Brandmur, som helt eller delvis icke är motbyggd, skall behandlas såsom fasad och färgas i lämp-

lig färgton. Uppför granne byggnad mot sådan brandmur, är murens ägare skyldig att å delar som motbyggas borttaga utspringande isolering, listverk och dylikt. *K. kung. 15 juni 1945.*

53 a §.

1 mom. Uppföres byggnad i tre eller flera våningar, skola vertikala bärverk, bjälklag över källare samt översta på mur eller därmed likvärdigt bärverk vilande bjälklag utföras brandsäkert. Uppföres byggnad i flera än fyra våningar, skola jämväl övriga bjälklag utföras brandsäkert. *K. kung. 15 juni 1945.*

Undergår byggnad, som i första stycket avses, till nybyggnad hänförlig ändring eller ändras annan byggnad så att den kommer att bestå av tre eller flera våningar, skall brandbotten, där sådan saknas, anordnas å översta på mur eller därmed likvärdigt bärverk vilande bjälklag.

Vid tillämpning av första och andra styckena skall vind räknas som våning, om den är inredd till mer än hälften. *K. kung. 15 juli 1944.*

2 mom. Vid uppförande av större stationsbyggnad till järnväg eller av därmed jämförlig större byggnad, avsedd att nyttjas för den allmänna samfärdseln, eller byggnad för industriellt ändamål, i vilken i regel minst femtio personer samtidigt äro sysselsatta, skola, oavsett antalet våningar, vertikala bärverk och samtliga bjälklag utföras brandsäkert. Vad nu sagts skall ock gälla med avseende å byggnad, som inrymmer undervisningsanstalt och är avsedd att hysa minst hundra personer, ävensom byggnad, som inrymmer vårdanstalt, hotell eller pensionat och är avsedd att hysa minst femtio personer. *K. kung. 15 juni 1945.*

Undergår byggnad, som i första stycket avses, till nybyggnad hänförlig ändring, skall vad i 1 mom. andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Skulle tillämpning av de i 1 och 2 mom. meddelade bestämmelserna medföra oskäligen kostnad eller föreligga eljest särskilda skäl för undantag från

sagda bestämmelser, må sådant undantag medgivas av Konungens befallningshavande,

4 mom. Angående anordnande av skyddsrum¹⁾ och källarmursgenombrott²⁾ i byggnad är särskilt stadgat. K. kung. 15 juli 1944.

54 §.

1 mom. Efter brandchefens hörande må byggnadsnämnden föreskriva, i vad mån källare eller vind eller byggnad i sin helhet skall avdelas med brandsäkra, brandhårdiga eller flamskyddande väggar och huru takets undersida invid sådan vägg å vind skall skyddas mot brand. Öppning i dylik avskiljande vägg skall förses med dörr av åtminstone brandhårdig konstruktion.

2 mom. Å hanbjälkarna eller inom utrymme ovan inredd vind må i byggnad med två eller flera våningar, vindsvåningen inräknad, boningsrum ej anordnas; ej heller må skiljeväggar uppsättas i vidare mån än byggnadsnämnden kan finna nödigt föreskriva till skydd mot brands spridning. Är sådant utrymme eller någon del därav avsett att användas till upplag för brännbara föremål, skall det vara avskilt från undervarande vindsvåning medelst ett med brandbotten försett eller i brandsäker konstruktion utfört bjälklag, vilande på brandsäker stomme; och må i sådant fall utrymmet för tillgodoseende av i huset boende personers behov av förvaringsrum uppdelas medelst skärmar av metalltrådsnät eller på annat sätt som kan av byggnadsnämnden godkännas.

3 mom. I byggnad med två eller flera våningar, inredd vindsvåning inräknad, skola, om byggnaden inrymmer flera än fyra lägenheter för bostads- eller affärsändamål, inre taktytor och lägenhetsskiljande väggar ovan källarbjälklaget åtminstone flamskyddande beklädas. I byggnad för bostads- eller affärsändamål med tre eller flera våningar skola motsva-

¹⁾ Ang. skyddsrum se sid. 73 följ.

²⁾ Ang. källarmursgenombrott se Sv. förf.-saml. 1944: 536 § 32.

rande byggnadsdelar förses med åtminstone brandhärdig beklädnad.

I källarrum med eldstad skola väggar och tak förses med åtminstone flamskyddande beklädnad, där ej byggnadsnämnden annat föreskriver beträffande viss byggnad.

Där i fabriker, verkstäder eller dylika anläggningar, som kunna medföra eldfara, väggar och tak av trä förekomma, skola dessa åtminstone flamskyddande beklädas, såvida ej byggnadsnämnden efter brandchefens hörande finner skäligen medgiva undantag eller föreskriva annan åtgärd. *K. kung. 15 juni 1945.*

55 §.

Byggnad skall, därest icke själva taklaget utgöres av brandsäker betongkonstruktion, täckas med taktegel, skiffer, plåt eller annat av byggnadsstyrelsen godkänt material, som erbjuder betryggande skydd mot antändning genom gnistor eller flygbränder samt äger tillräcklig hållfasthet. Vid bestämmande av taktäckningsmaterialet bör avseende fästas jämväl vid vad som kan vara lämpligt från utseendesynpunkt, särskilt med hänsyn till det material som använts å närliggande byggnader.

Tak och altaner skola hava tillräcklig lutning för vattnets avledande mot erforderliga takrännor och stuprör, vilka senare, om de icke förbindas med avloppsnät, skola neddragas till ett avstånd av högst 30 centimeter från marken, byggnadsnämnden likväl obehaget att föreskriva annat mått. Tak får ej anordnas så, att vatten därifrån faller å grannes tomt.

Täckning över byggnad, terrass, altan eller dylikt skall isoleras från därunder belägna lokaler, såframt täckningen är plan eller har endast ringa lutning i förhållande till horisontalplanet. *K. kung. 15 juni 1945.*

56 §.

1 mom. Skorsten skall utföras av bränt tegel med en volymvikt av minst 1,4 kilogram per kubikdecimeter samt skall från grunden vila på brandsäker kon-

struktion. Skorsten skall uppdragas genom yttertaket i eller så nära intill taknocken som möjligt och i allmänhet till en meter över denna eller till den högre höjd, som byggnadsnämnden med hänsyn till särskilda omständigheter kan finna skäl föreskriva, samt skall i skärningen med yttertaket kringklädas med plåt eller förses med annan lämplig tätning. Skorsten skall väl fogstrykas, kalkrappas eller plåtbeklädas.

Skorsten må ock utföras på annat sätt än nu sagts, därest konstruktionen blivit godkänd av byggnadsstyrelsen.

2 mom. Rökrör bör skyddas mot avkylning, om så erfordras för undvikande av inre kondensering och inrökning.

Rökrör bör icke anbringas intill garderober, skaffier eller andra utrymmen, som kunna besväras av värme. Kan detta ej undvikas, skall rökröret på lämpligt sätt isoleras mot sådant utrymme.

3 mom. Varje eldstad skall hava eget rökrör. Vid inrättande av ny eldstad i äldre hus må utan hinder av vad nu sagts byggnadsnämnd, om svårighet möter att för sådan eldstad anordna eget rökrör eller om eljest särskilda skäl därtill äro, medgiva, att gemensamt rökrör användes för högst två kakelugnar eller kaminer, därvid emellertid nödiga försiktighetsmått mot eldfara samt spridning av rök till annan lägenhet skola iakttagas.

4 mom. Rökrör får icke uppföras i större lutning mot lodlinjen än 45° ; dock må byggnadsnämnden, där mekanisk ventilationsanordning finnes eller eljest särskilda skäl föreligga, medgiva undantag härifrån.

Avgasningsrör från gasspis skall, där sådant med hänsyn till spisens storlek erfordras, indragas i imröret.

5 mom. Där eldstad icke kan direkt anslutas till rökrör i skorsten, må förbindelserör av betryggande beskaffenhet användas. Sådant rör må göras av plåt, varvid dock skall tillses, att röret anbringas på betryggande sätt och icke närmare oskyddat trävirke än

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

45 centimeter och ej heller närmare trävirke, som är försett med brandhärdig beklädnad, än 23 centimeter.

6 mom. Imrör och andra luftkanaler skola utföras av varaktigt, icke brännbart material med tillräcklig hållfasthet samt på ett mot eldfara betryggande sätt.

Imrör bör icke uppföras i större lutning mot lodlinjen än 45°.

7 mom. Beträffande utförande av skorsten, rökrör, imrör och andra luftkanaler skola, utöver vad i 1—6 mom. stadgas, iakttagas anvisningar, som byggnadsstyrelsen utfärdar. K. kung. 15 juni 1945.

56 a §.

1 mom. Byggnadsdelar av trä eller annat brännbart material må ej förekomma på mindre avstånd från rökrörs eller eldstads insida än 23 centimeter. Beträffande rökrör från värmepanna, som har en eldyta av 5 kvadratmeter eller därutöver, samt eldstad i sådan värmepanna skall avståndet vara minst 35 centimeter. Mellanrum mellan trävirke samt rökrör eller eldstad skall, där ej fråga är om kakelugn, fristående kamin eller dylikt, fyllas med sten eller annat icke brännbart material.

Vad i första stycket sägs skall icke äga tillämpning å sådana till golv och tak hörande byggnadsdelar som golvbeläggning och takpanel, ej heller å listverk av trä; dock att sådana byggnadsdelar icke må anbringas närmare rökrörs eller eldstads insida än 11 centimeter.

Träpropp får icke anbringas i rökrörs vägg närmare rörets insida än 23 centimeter. I vägg till rökrör från värmepanna må bilning ej verkställas närmare rörets insida än 23 centimeter, ej heller får i sådan vägg upplag anbringas för balkar eller bjälkar.

2 mom. Eldstads botten i kakelugn, murad spis eller kamin må icke läggas närmare byggnadsdelar av trä eller annat brännbart material än 23 centimeter. Beträffande köksspis må motsvarande avstånd icke vara mindre än 35 centimeter.

3 mom. Kakelugnar och murade spisar skola uppföras på mur, i mur fästade bärjärn eller brandsäkert bjälklag. Framför eldstad skall läggas plan av sten, betong eller dylikt till en bredd av minst 45 centimeter för spis och minst 30 centimeter för kakelugn och kamin. Sådan plan skall utsträckas åt sidorna för kakelugn till sockelns bredd samt för spis till 15 centimeter och för kamin till 10 centimeter på vardera sidan utöver spisens eller kaminens bredd.

4 mom. Från vad i 1 mom. första och andra styckena samt 2 mom. stadgas beträffande rökrör och eldstäder må avvikelse medgivnas, i den mån särskilda anordningar, som erbjuda motsvarande skydd mot eldfara, vidtagas.

Bestämmelserna i 2 och 3 mom. gälla ej spisar, kaminer eller andra apparater, inrättade för eldning med gas, fotogen eller dylikt eller för elektrisk drift. Särskilda till byggnad hörande anordningar för uppställande av sådana apparater skola utföras så, att apparaterna isoleras på ett mot eldfara betryggande sätt. *K. kung. 15 juni 1945.*

57 §.

1 mom. Byggnad skall hava utgångar, förstugor och trappor till erforderligt antal och lämplig storlek samt så belägna och anordnade, att de vid eldfara bereda största möjliga trygghet för i byggnaden varande personer.

Trappa skall hava lämplig stigning.

2 mom. I byggnad med fyra eller flera våningar, vindsvåning inräknad, skola trappor jämte tillhörande planer och omslutningsväggar göras brandsäkra. Trappa i sådan byggnad skall hava förbindelse med vind samt vara försedd med åtminstone brandhårdiga dörrar mot vind och källare, där ej byggnadsnämnden medger undantag.

3 mom. Vad i 2 mom. stadgats skall icke äga tillämpning med avseende å trappa för inre kommunikation mellan våningar, om erforderliga åtgärder vidtagits till undvikande av ökad eldfara.

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

4 mom. Trappa, förstuga och trappplan skola hava minst den bredd som angives i anvisningar av byggnadsstyrelsen.

5 mom. Trappa skall vara försedd med ledstång. Undantag härifrån må dock av byggnadsnämnd medgivas, om särskilda skäl därtill äro.

6 mom. Dörrar i utrymningsväg från lokal för industriell verksamhet eller lokal, avsedd att samtidigt inrymma ett större antal personer, skola göras utåtgående. *K. kung. 15 juni 1945.*

58 §.

I fråga om uppförande och inredande av byggnader, som innehålla fabriks- eller verkstadslokaler, eldfarliga upplag, hissar eller andra särskilda inrättningar eller lokaler, avsedda att samtidigt inrymma ett större antal människor, skola, utöver bestämmelser som meddelats i denna stadga eller eljest, iakttagas anvisningar, som byggnadsstyrelsen med hänsyn till sådan byggnads beskaffenhet och ändamål utfärdar till skydd mot eldfara. *K. kung. 15 juni 1945.*

59 §.

I byggnadsordning skola meddelas bestämmelser rörande anordningar å byggnad, som avse att bereda arbetare skydd vid verkställande av underhållsarbeten och dylikt.

60 §.

Byggnad skall så underhållas, att hälsofara, osnygghet eller vanprydnad icke uppkommer och att brandsäkerheten och hållfastheten icke äventyras. Kan byggnad, som genom brand eller annorledes skadats eller eljest är av bristfällig beskaffenhet, medföra fara för människor eller egendom och kan den ej nöjaktigt iståndsättas, må byggnadsnämnden föreskriva, att byggnaden skall helt eller delvis nedrivs.

60 a §.

Finnes med hänsyn till ortsförhållandena eller andra särskilda omständigheter avvikelse från de enligt 49—

53 och 54—57 §§ gällande bestämmelserna påkallad, må därom förordnas i byggnadsordning. För särskilt fall må sådan avvikelse beslutas av Konungens befallningshavande eller, där fråga är om mindre avvikelse som ej innebär skärpning, av byggnadsnämnden, om nämnden till sitt biträde har stadsarkitekt och denne tillstyrkt åtgärden. *K. kung. 15 juni 1945.*

60 b §.

Anvisningar, som av byggnadsstyrelsen utfärdas i de i 49, 51, 56, 57 och 58 §§ angivna hänseendena, skola för att bliva gällande godkännas av Konungen. *K. kung. 15 juni 1945.*

Om rivning.

60 c §.

Innan byggnad rives, skall tillses, att den är fri från ohyra. *K. kung. 15 juni 1945.*

Om byggnadslov.

61 §.

1 mom. Nybyggnad må ej företagas utan byggnadsnämndens lov.

Byggnadsnämndens lov erfordras jämväl för vidtagande av följande åtgärder, nämligen:

varje till-, på- eller ombyggnad;

varje annan ändring, som berör byggnads konstruktion eller lokalers storlek och anordning, såsom upptagande av fönster- eller dörröppning och sammanslagning eller uppdelning av lägenheter;

varje ändring, som berör eldstad eller rök- eller imrör; *K. kung. 15 juni 1945.*

återställande av brandskadad byggnad;

användning av byggnad eller del därav till väsentligt annat ändamål än det, vartill den förut varit använd, eller som finnes angivet å fastställd ritning;

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

fastighets inhägnande;
 rivning av byggnad;
 schaktnings-, sprängnings- eller utfyllningsarbeten
 inom byggnadskvarter; samt
 anordnande av virkes- eller annat varuupplag eller
 materialgårdar.

2 mom. I byggnadsordningen må bestämmelser meddelas, huruvida och i vad mån byggnadsnämnds lov erfordras för anläggning eller ändring inom tomt eller byggnad av ledning för vatten, avlopp, gas, elektricitet och liknande ändamål, varvid lämpligt ordnad samverkan med andra kommunala myndigheter, vilka handlägga sådana ärenden, bör föreskrivas, så ock för underhållsarbeten eller andra reparationsåtgärder å byggnad eller för åtgärd, som påverkar byggnads utseende eller stadsbilden, såsom utbyte av takbeläggningmaterial, omfärgning, skyltning och plantering.

62 §.

1 mom. Ansökan om lov till nybyggnad skall göras skriftligen och åtföljas av:

a) bevis, att sökanden förfogar över den mark, därå byggnad eller annat arbete skall utföras, eller eljest är berättigad till arbetets utförande;

b) karta, motsvarande de fordringar, som gälla i avseende å tomtkarta, och upptagande angränsande gators bredd och höjdlägen, avstånd till motliggande byggnadslinje, för tomten gällande bestämmelser samt uppgift, huruvida skyldighet att gälda bidrag till gatukostnad åligger tomtägaren;

c) kopia av kartan, utvisande jämväl den tillämnade byggnadens läge;

d) ritningar, utförda i överensstämmelse med föreskrifter, som skola meddelas i byggnadsordningen, jämte till ritningarna erforderlig beskrivning;

e) bevis, att tomtägaren fullgjort honom åliggande skyldighet att anordna utfartsväg och avlopp från tomten eller utgiva bidrag till gatukostnad eller ock därför ställt nöjaktig säkerhet.

Erfordras för ärendets prövning uppgift om befintligt eller för utförande avsett avlopp, dess beskaffenhet, höjdläge och avstånd från tomtgränsen, åligger det byggnadsnämnden att införskaffa sådan uppgift, där den ej tillhandahållits av sökanden.

2 mom. Vad i 1 mom. är stadgat angående ansökan om lov till nybyggnad skall i tillämpliga delar gälla i fråga om annat byggnadslov.

63 §.

Då byggnadsnämnden prövar ansökan om lov till nybyggnad, skall nämnden förvissa sig om att företaget överensstämmer med stadsplan, tomtindelning, stomplan eller utomplansbestämmelser och med övriga bestämmelser, som äro gällande för detsamma, ävensom att byggnaden är lämplig för den tomt, å vilken den skall uppföras, och ej förläggas så, att den försvårar granntomts bebyggande på lämpligt sätt.

Vad sålunda stadgas om nybyggnad skall i tillämpliga delar gälla även annat arbete, vartill byggnadsnämnds tillstånd erfordras.

Vid förändring av byggnad skall tillses, att dess hållfasthet ej äventyras och att, där så erfordras, lämpliga åtgärder vidtagas för ernående av förbättringar i hygieniskt avseende och av ökad trygghet mot eldfara.

64 §.

Där så av förhållandena påkallas, må lov till nybyggnad göras beroende av att erforderlig torrläggning av marken vidtages, innan byggnad uppföres eller tages i bruk för avsett ändamål.

65 §.

Byggnadsnämnden skall vid meddelande av byggnadslov lämna de närmare föreskrifter, som vid arbetets utförande böra lända till efterrättelse.

Där så erfordras, må byggnadsnämnden föreskriva, att hållfasthetsberäkning med tillhörande ritningar ävensom andra specialritningar skola ingivas till bygg-

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

nadsnämnden för granskning. Närmare föreskrifter härom meddelas i byggnadsordningen.

66 §.

Byggnadsnämnden skall vaka däröver, att byggnad av historisk eller konstnärlig betydelse icke förvanskas och att byggnader, som uppföras i grannskapet av sådan byggnad, på lämpligt sätt ansluta sig till eller underordna sig densamma.

Finner byggnadsnämnden vid prövning av fråga om byggnadslov anledning till farhåga i berörda hänseende, har byggnadsnämnden att, innan ärendet avgöres, inhämta byggnadsstyrelsens yttrande.

Är fråga om nybyggnad eller annat arbete, berörande fast fornlämning, skall nämnden tillse, att gällande föreskrifter till skyddande av dylika minnesmärken iakttagas. Innan ärendet avgöres, skall nämnden inhämta riksantikvariens yttrande.

67 §.

De sundhetsföreskrifter i fråga om byggnads uppförande eller inredande, vilka äro meddelade i eller med stöd av hälsovårdsstadgan, skola iakttagas av byggnadsnämnden vid prövning av fråga om byggnadslov, liksom ock de föreskrifter angående brandskydd och andra säkerhetsanordningar av byggnadsteknisk art, som i särskilda författningar äro meddelade.

Avser ansökan om byggnadslov industriell anläggning, skall yrkesinspektören eller bergmästaren därom underrättas.

68 §.

Är i allmän författning meddelad föreskrift, varigenom byggnads uppförande eller användande för visst ändamål är gjort beroende på prövning av annan myndighet än byggnadsnämnden, skall utöver vad ovan är stadgat angående byggnadslov, sådan föreskrift lända till efterrättelse. Där så lämpligen kan ske, bör

sagda prövning avbidas, innan fråga om byggnadslov avgöres.

69 §.

Byggnadslov vare förfallet, såvida icke inom två år det medgivna arbetet påbörjats eller, efter inträffat avbrott, återupptagits. I intet fall äge byggnadslov giltighet för längre tid än fem år.

Om arbete avstannat och ej inom tre månader återupptagits, skall anmälan göras hos byggnadsnämnden, innan arbetet må fortsättas.

70 §.

Byggnadslov erfordras icke för arbete, berörande allmän byggnad, vartill ritningar prövas av Konungen eller av byggnadsstyrelsen, eller annan allmän byggnad, såframt den tillhör kronan.

I byggnadsärende, som skall underställas Konungens eller byggnadsstyrelsens prövning, skall byggnadsnämnden beredas tillfälle att yttra sig före underställningen. Innan arbetet påbörjas, skall anmälan om det samma ingivas till byggnadsnämnden. Anmälan skall vara åtföljd av karta med kopia, som i 62 § sägs, ävensom för arkivering lämpliga byggnadsritningar med tillhörande beskrivning. *K. kung. 15 juni 1945.*

Skall för kronans räkning verkställas nybyggnad, vartill ritningar icke prövas av Konungen eller byggnadsstyrelsen, skall anmälan om byggnadsföretaget åtföljd av handlingar, som nyss sagts, ingivas till byggnadsnämnden. Finner nämnden byggnaden ej motsvara skäligen anspråk på sundhet, säkerhet mot eldfara, prydlighet eller hänsyn till stadsbilden och ortsförhållandena, eller är anledning till erinran i fråga om byggnadens ändamål, läge eller inverkan å grannes rätt, må nämnden inom en månad efter handlingarnas mottagande hos vederbörande förvaltning begära, att frågan underställes Konungens prövning, och må i ty fall byggnaden ej uppföras, innan Konungen givit lov därtill.

Om tillsyn över byggandet.

71 §.

Byggnadsnämnden skall med uppmärksamhet följa byggnadsföretag och annat arbete samt därvid bland annat tillse:

att fastställda ritningar och i övrigt meddelade föreskrifter noggrant följas;

att byggnad uppföres av ändamålsenligt material och på betryggande sätt;

att betryggande åtgärder vidtagas till förhindrande av att fukt intränger eller uppstår i byggnad; samt

att vad eljest kan förorsaka fara för byggnads bestånd eller medföra olägenhet för däri boende undviks.

72 §.

Innan byggnad uppföres, skall därom göras anmälan hos byggnadsnämnden, som på sökandens bekostnad låter utstaka byggnaden till dess rätta läge på marken samt utmärka dess höjdläge. Är byggnad till sitt läge direkt beroende av gräns mot grannes tomt, skall grannen kallas till utstakningsförrättningen. Vid utstakningen skall noga tillses, att byggnaden ej över-skrider gällande tomtgräns.

Sedan fotmur uppförts, skall anmälan därom ske hos byggnadsnämnden, som ofördröjligen genom särskild besiktning skall tillse, att byggnaden blivit förlagd i rätt läge.

73 §.

1 mom. För tillsyn å byggnadsföretag och annat arbete skola genom byggnadsnämndens försorg verkställas erforderliga besiktningar. Vid uppförande av byggnad böra besiktningarna i främsta rummet avse att utröna beskaffenheten av grundbotten, stommen samt byggnaden i färdigt skick.

Innan byggnad tages i bruk, skall anmälan om arbetets avslutande göras hos byggnadsnämnden. Härvid skall företes bevis av skorstensfejaren, att eldstä-

der och rökrör samt imrör och ventilationsanordningar blivit av honom undersökta och godkända. Där så påfordras av byggnadsnämnden, skall undersökningen omfatta jämväl provtryckning av skorstenen.

K. kung. 15 juni 1945.

Då arbetet avser bonings- eller arbetsrum, bör vid besiktningarna lämpligt samarbete med hälsovårdsnämnden åvägabringas.

2 mom. Vid arbete, som utföres av staten eller under dess ledning, är byggnadsnämnden icke skyldig att företaga besiktningar i vidare mån än nämnden själv finner nödigt.

Finner nämnden, att vid arbete, som i 70 § avses, fastställda ritningar ej följas eller eljest gällande föreskrifter åsidosättas, äger nämnden därom göra anmälan hos den myndighet, som är ansvarig för arbetets utförande, eller, där nämnden så finner nödigt, hos Konungen.

3 mom. Närmare föreskrifter om besiktning av byggnadsföretag och annat arbete skola meddelas i byggnadsordningen.

74 §.

Har tillåtet arbete påbörjats men ej fullbordats inom fem år efter det byggnadslov meddelats, äger byggnadsnämnden, där nämnden med hänsyn till byggnadens hållfasthet, brandsäkerhet eller utseende finner sådant nödigt, tillhålla ägaren att inom viss tid färdigställa arbetet helt eller delvis eller ock vidtaga annan lämplig åtgärd.

Inställes påbörjad nedrivning av byggnad utan giltigt skäl, äger byggnadsnämnden, där så påkallas av omständigheterna, föreskriva viss tid, inom vilken rivningen jämte platsens planering skall fullbordas.

75 §.

För varje byggnadsarbete, däri inbegripet rivning av byggnad samt schackning eller sprängning för byggnadsföretag, skall finnas person, som utövar ledning

och tillsyn av arbetet samt är ansvarig för detsammias utförande.

76 §.

Befattning som arbetsledare må ej utövas av annan än den, som genom intyg från byggnadsyrkesskola eller på annat i byggnadsordningen stadgat sätt styrkt sig äga erforderlig teoretisk kunskap och därjämte besitter nödig praktisk erfarenhet, där ej byggnadsnämnden för visst särskilt fall prövar skäl föreligga att härifrån medgiva undantag.

För sådant arbete, vars ledning kräver speciell utbildning eller erfarenhet, må i byggnadsordningen stadgas ytterligare kompetensvillkor för arbetets ledning.

För trähus så ock för stenhus av en vånings höjd ävensom eljest för mindre betydande arbete må i byggnadsordningen medgivas eftergift i fråga om de eljest föreskrivna kompetensvillkoren.

77 §.

Byggherre skall utse särskild arbetsledare, där han ej själv vill utöva ledningen av arbetet och är därtill behörig.

Före arbetets påbörjande skall byggherren till byggnadsnämnden avlämna skriftlig förklaring av arbetsledaren, att han under ansvarsförpliktelse åtager sig uppdraget.

Där byggherren vid arbetets utförande motsätter sig iakttagande av bestämmelserna i stadsplanelagen, denna stadga eller byggnadsordningen eller vad i övrigt kan vara angående arbetets utförande föreskrivet, har arbetsledaren att hos byggnadsnämnden skriftligen anmäla förhållandet; och stående därefter byggherren själv det ansvar, hans berörda förfarande kan medföra.

78 §.

Byggnadsnämnden äger att, då synnerliga skäl därtill äro, för visst fall eller viss tid fråntaga arbets-

ledare rätt att i staden utöva ledning av arbete, varom i 75 § sägs.

79 §.

Vid byggnadsarbete böra noga iakttagas de försiktighetsmått, som äro erforderliga till förekommande av skada å person eller egendom.

Särskilt bör tillses:

att grundläggning och för densamma erforderlig grävning och sprängning verkställas med största försiktighet, så att grannes byggnad eller iordningställd gata ej lider skada;

att byggnadsställningar erhålla nödig hållfasthet; samt

att maskinella anordningar, tillfälliga uppvärmningsanordningar och dylikt så anordnas, att eldfara och andra olägenheter såvitt möjligt undvikas.

Särskilda bestämmelser om byggande inom stadsplan.

79 a §.

I fråga om byggande inom område, som ingår i stadsplan, skall, i den mån ej annat föreskrives genom stadsplanebestämmelser, gälla ytterligare följande:

1. Byggnad, som ej sammanbygges eller kan förväntas komma att sammanbyggas med byggnad å grannes fastighet, må icke läggas på mindre avstånd från fastighetens gräns än som motsvarar hälften av den för byggnaden tillåtna största höjden, ej heller i något fall närmare gränsen än 4,5 meter. Uppföres byggnad av trä med två våningar jämte vindsvåning, må avståndet till gräns mot grannfastighet ej understiga 6 meter. *K. kung. 15 juni 1945.*

2. Avståndet mellan skilda byggnader å samma tomt må icke vara mindre än som motsvarar den för byggnad vid gata eller förgård tillåtna största höjden; byggnadsnämnden likväl obetaget att, där så finnes kunna ske utan fara för sundhet och brandsäkerhet samt utan att ett lämpligt bebyggande av kvarteret i

dess helhet försvåras, för uthus eller annan gårdsbyggnad medgiva mindre avstånd såväl till annan sådan byggnad som till huvudbyggnad, dock ej under 4,5 meter.

3. Finnes uthus eller annan gårdsbyggnad med hänsyn till dess ringa storlek och andra omständigheter utan olägenhet kunna uppföras i gräns mot grannfastighet utan att sammanbyggas med byggnad å denna fastighet eller på mindre avstånd från fastighetsgränsen än 4,5 meter, må byggnadsnämnden efter grannens hörande sådant medgiva.

4. Framför fönster till bonings- eller arbetsrum mot gård skall lämnas obebyggt ett område av minst 9 meters bredd ovan ett plan i jämnhöjd med fönstrets underkant; dock må fönster anbringas mot gårdsdel av mindre bredd ovan detta plan, därést rummets behov av dager är nöjaktigt tillgodsett genom annat fönster.

5. Boningshus av trä må icke uppföras med flera än två våningar. Om särskilda skäl därtill föranleda, må vinden därjämte inredas, dock icke till mera än en tredjedel av dess yta.

6. Uthus eller annan gårdsbyggnad må icke uppföras till större höjd än 2,5 meter; dock må byggnadsnämnden i särskilt fall medgiva avvikelse härifrån för gårdsbyggnad, vars användning kräver större våningshöjd. *K. kung. 4 juni 1937.*

Särskilda bestämmelser om byggande utom stadsplan.

80 §.

I fråga om byggande inom område, som ej ingår i stadsplan, skall, i den mån ej annat föreskrives genom stomplanebestämmelser eller utomplansbestämmelser, gälla ytterligare följande:

1. Tomtplats, som avses för bebyggande med boningshus, må icke givas mindre areal än 1,000 kvadratmeter.

2. Av tomtplats må högst en femtedel bebyggas.

3. Byggnad må ej läggas närmare gräns mot väg än 4,5 meter och ej närmare vägs mittlinje än 9 meter. Byggnadsnämnden må dock vid mindre väg av ringa trafikbetydelse kunna medgiva mindre avstånd till vägs mittlinje, dock ej under 6 meter.

4. Byggnad skall, därest den ej sammanbygges med liknande byggnad å grannes fastighet, uppföras på minst 6 meters avstånd från fastighetens gräns.

Uthus eller annan gårdsbyggnad må i allmänhet icke förläggas närmare gräns mot grannfastighet än 4,5 meter, dock må byggnadsnämnden medgiva mindre avstånd, där nämnden efter grannens hörande finner detta med hänsyn till byggnadens ringa storlek eller andra omständigheter utan olägenhet kunna ske.

5. Avståndet mellan skilda byggnader å samma tomtplats må ej vara mindre än 12 meter. Byggnadsnämnden äger likväl, om hinder ej möter ur brandfarsynpunkt, medgiva mindre avstånd, dock ej under 9 meter. Därest ett ändamålsenligt bebyggande däri genom främjas, äger byggnadsnämnden att för mindre gårdsbyggnad eller flygelbyggnad till endast en vånings höjd medgiva mindre avstånd till huvudbyggnad, dock ej under 3 meter.

6. Boningshus må icke uppföras med flera än två våningar och ej till större höjd än 7,5 meter. Uthus eller annan gårdsbyggnad må icke uppföras till större höjd än 3 meter.

7. Vad ovan är stadgat skall ej tillämpas med avseende å ekonomibyggnader till jordbruksfastighet.

Angående uppförande av byggnad utmed allmän väg är för vissa fall stadgat i lagen om allmänna vägar. *K. kung. 4 juni 1937.*

81 §.

I byggnadsordningen må i fråga om byggande utom stadsplan stadgas undantag från föreskrifterna i detta kapitel, i den mån sådant betingas av ortsförhållandena eller eljest finnes påkallat. Sådant undantag må ock i särskilt fall medgivas av Konungens befallningshavande.

AVDELNING II.

6 KAP.

**Bestämmelser angående stadsliknande samhällen
å landet.**

82 §.

Vad i denna stadga är föreskrivet för stad skall äga motsvarande tillämpning för köping och annat samhälle å landet, som omförmäles i 56 § stadsplanelagen.

Där ej i byggnadsordningen annorlunda föreskrives, skall dock byggnadsnämnden i sådant samhälle ej hava den byggnadsnämnd i stad tillerkända rätt att göra sig hörsammad genom föreläggande av vite eller äventyr, att åtgärd verkställles på tredskandes bekostnad, utan bör nämnden, där sådant föreläggande finnes i särskilt fall erforderligt, därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande, som i ty fall äger enahanda befogenhet som byggnadsnämnden i stad.

83 §.

Vad i 82 § är stadgat gälle ock i fråga om ort, för vilken Konungen jämlikt 57 § stadsplanelagen förordnat, att vad i nämnda lag är stadgat för stad skall äga tillämpning.

Finner Konungens befallningshavande omständigheterna påkalla sådant förordnande, har Konungens befallningshavande att till Konungen inkomma med anmälan därom. Innan sådan anmälan göres, skola kommuallfullmäktige i orten samt ägare av jord inom det område, varom fråga är, ävensom befolkningen därstädes genom Konungens befallningshavandes försorg erhålla tillfälle att yttra sig i ärendet.

Vid anmälan, som ovan sägs, foge Konungens befallningshavande förslag till de huvudgrunder, som kunna erfordras med avseende å stadsplanelagens och denna stadgas bringande till verkställighet inom det blivande samhället.

AVDELNING III.

Bestämmelser angående den egentliga landsbygden.

7 KAP.

Om byggnadsplan och utomplansbestämmelser.

84 §.

Vill markägare, kommun eller annan, att byggnadsplan skall upprättas för område å landet, för vilket bestämmelserna i stadsplanelagen angående stad icke äga tillämpning, göra hos Konungens befallningshavande framställning i ärendet. Vid framställning skall fogas den förberedande utredning med förslag till planläggning, som sökanden kan vilja åberopa.

Konungens befallningshavande må ock utan ansökan upptaga sådan fråga, då anledning därtill föreligger.

85 §.

Har fråga väckts om upprättande av byggnadsplan, och finner Konungens befallningshavande skäl föreligga att i planen upptages markområde, tillhörigt annan än markägare, som gjort ansökan om byggnadsplan, skall sammanträde hållas med ägarna av jord inom området. Sammanträdet skall minst fjorton dagar förut kungöras i församlingens kyrka ävensom i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för orten intagas. Underrättelse om sammanträdet skall därjämte i god tid med posten översändas till den kommun, inom vilken området är beläget, ävensom vägförvaltningen i länet så ock, där området gränsar till annan kommun eller samhälle, sistnämnda kommun eller samhälle. Finnes inom området mark, som tillhör kronan, skall i nyss angivna ordning underrättelse jämväl tillställas den, som har att i avseende å marken företräda kronan. *K. kung. 30 juni 1943.*

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

Sammanträdet skall ledas av Konungens befallningshavande eller den, som Konungens befallningshavande därtill förordnar. Vid sammanträdet bör närvara länsarkitekten eller, vid hinder för denne, annan i hithörande frågor sakkunnig person, som Konungens befallningshavande för ändamålet förordnar.

86 §.

Efter det den ytterligare utredning ägt rum, som Konungens befallningshavande finner nödig, bestämmer Konungens befallningshavande det område för vilket förslag till byggnadsplan skall uppgöras, samt prövar, därest så ej redan skett, huruvida förbud, som i 64 § stadsplanelagen sägs, bör meddelas för området eller del därav.

87 §.

Där icke av sökande ingivet eller eljest förefintligt förslag till byggnadsplan finnes kunna godtagas, skall Konungens befallningshavande besörja, att förslag till byggnadsplan varder upprättat, därvid Konungens befallningshavande äger att anlita sakkunnigt biträde

88 §.

Byggnadsplan skall så uppgöras, att den tillgodoser de krav, som skäligen böra ställas på en planmässigt ordnad bebyggelse av förhållandevis tätare befolkat område.

Vid uppgörande av byggnadsplan jämte till densamma hörande byggnadsplanebestämmelser skall vad i 15—17 §§ är stadgat angående stadsplan och stadsplanebestämmelser i tillämpliga delar gälla. Särskilt skall iakttagas, att behovet av lämpliga trafikleder samt öppna platser inom och utfartsvägar från det i planen ingående området nöjaktigt tillgodoses ävensom att möjlighet beredes till anordnande av ledningar för belysning, för tillförsel av vatten och för avlopp.

Planläggningen bör så ordnas, att områdets framtida intagande i stadsplan icke genom densamma motverkas eller försvåras.

89 §.

1 mom. Förslag till byggnadsplan skall avfattas å karta i skala ej understigande 1:2,000.

På byggnadsplanekartan skola tydligt angivas gränserna för byggnadsplaneområdet samt för de delar därav, som skola för olika ändamål användas, ävensom höjdlägen i nödig omfattning.

Till planen hörande byggnadsplanebestämmelser skola avfattas i särskild handling samt tillika genom särskilda beteckningar utmärkas å kartan.

2 mom. Kartan skall åtföljas av erforderlig beskrivning. Där så finnes nödigt, skall vid förslaget fogas terrängkarta, upptagande vad som erfordras för bedömning av byggnadsplanens lämplighet.

3 mom. Sökande skall tillhandahålla Konungens befallningshavande de kopior och avskrifter, som kunna erfordras för förslagens utställande. *K. kung. 30 juni 1943.*

90 §.

Då förslag till byggnadsplan uppgjorts, skall förslaget genom Konungens befallningshavandes försorg viss tid, minst fjorton dagar, utställas för granskning, såframt ej samtliga sakägare medgiva, att dylikt förfarande icke behöver tillämpas. Förslagets utställande för granskning skall före början av den för granskningen bestämda tiden kungöras i församlingens kyrka ävensom i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för orten intagas.

I fråga om underrättelse till sakägare skola stadgandena i 19 § 1 mom. tredje, fjärde och femte styckena äga motsvarande tillämpning.

K. kung. 30 juni 1943.

I kungörelse och underrättelse skall föreskrivas, att anmärkningar skola före utgången av den för förslagens utställande utsatta tid ingivas till Konungens befallningshavande eller ock att för anmärkningars mottagande skall efter nämnda tids utgång hållas sammanträde med sakägarna å angiven tid och plats.

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

Där anledning finnes till antagande, att förslaget berör fasta fornlämningar, bör Konungens befallningshavande inhämta yttrande från riksantikvarien.

91 §.

Sedan byggnadsplan fastställts, besörjer Konungens befallningshavande, att kungörande därom så fort ske kan äger rum i församlingens kyrka ävensom i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för orten intagas, samt att planen med därtill hörande beskrivning och övriga bilagor i bestyrkt kopia och avskrift insändes till byggnadsstyrelsen.

K. kung. 30 juni 1943.

92 §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat gälle i tillämpliga delar jämväl om ändring av byggnadsplan; dock att sammanträde, varom förmäles i 85 §, icke erfordras.

K. kung. 30 juni 1943.

93 §.

Vid tomtindelning inom område, för vilket byggnadsplan gäller, skola de i 25—27 §§ meddelade bestämmelser äga motsvarande tillämpning.

94 §.

Vid uppgörande av utomplansbestämmelser för landet skola föreskrifterna i 33 och 34 §§ i tillämpliga delar gälla, dock att karta över område, som med bestämmelserna avses, må i fråga om återgivande av befintliga förhållanden vara av enklare beskaffenhet än där stadgas.

Angående handläggning av fråga om utomplansbestämmelser för landet eller ändring däri skall vad om byggnadsplan är stadgat äga motsvarande tillämpning; dock att föreskrifterna i 90 § andra stycket ej skola gälla i vad de avse underrättelse till markägare eller till angränsande kommun eller samhälle.

K. kung. 30 juni 1943.

8 KAP.

Om byggnadsordning.

95 §.

För område, beträffande vilket byggnadsplan eller utomplansbestämmelser fastställts, äger Konungens befallningshavande, där så finnes erforderligt, utfärda byggnadsordning. Då byggnadsordning eller ändring däri utfärdats, skall Konungens befallningshavande insända avskrift därav till byggnadsstyrelsen.

Fråga om byggnadsordning eller ändring däri kan väckas av jordägare eller byggnadsnämnd inom området eller av vederbörande kommun eller Konungens befallningshavande. Innan frågan avgöres, skall Konungens befallningshavande lämna vederbörande jordägare, byggnadsnämnd, kommun eller annan, vars rätt kan av byggnadsordningen beröras, tillfälle att avgiva yttrande över förslaget.

I byggnadsordning må för överträdelse av dess stadganden föreskrivas böter från och med tio till och med trehundra kronor eller dagsböter.

9 KAP.

Om byggnadsnämnd.

96 §.

Närmaste inseendet över byggnadsverksamheten inom område, för vilket byggnadsplan eller utomplansbestämmelser fastställts, utövas av en byggnadsnämnd, vilken det åligger att övervaka efterlevnaden av vad i detta kapitel stadgas och de i enlighet därmed givna föreskrifter samt vad i övrigt gäller beträffande områdets ordnande och bebyggande, att, där byggnadsplan icke finnes, tillse att sådan i mån av behov upprättas och underställes Konungens befallningshavandes prövning, att eljest ägna uppmärksamhet och tillsyn åt allt, som kan inverka på byggnadsverksamhe-

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

tens sunda utveckling inom området, samt att hos kommunalfullmäktige, Konungens befallningshavande eller annan myndighet väcka de förslag och göra de framställningar, som finnas nödiga.

Byggnadsnämnden skall särskilt verka för:

att tomtplatser erhålla sådan form, storlek och belägenhet, att de kunna med iakttagande av gällande föreskrifter ändamålsenligt bebyggas;

att för samfärdseln erforderliga vägar utföras på tillfredsställande sätt å härför avsedd mark;

att vattenavloppet inom området ordnas enhetligt enligt härför uppgjord plan på det sätt, att dagvattnet lätt avrinner från vägar och allmänna platser och kan ledas från tomtplatserna ut till de allmänna avloppen samt spillvatten och annan flytande orenlighet avlägsnas från området utan att vålla olägenhet; samt

att, där erforderlig tillgång till vatten för hushållsändamål samt för eldsläckning icke kan på annat sätt beredas, vattenledning anläggas.

Lämpligt samarbete bör i erforderliga delar åvägbringas med hälsovårdsnämnden.

97 §.

1 mom. Byggnadsnämnden skall bestå av tre ledamöter, där ej i byggnadsordning eller, om sådan ej finnes, genom särskilt beslut av Konungens befallningshavande bestämmes, att antalet skall vara fem.

Av ledamöter utses en av Konungens befallningshavande och de övriga av kommunalfullmäktige.

Ledamöterna skola vara med ortens förhållanden väl bekanta personer. Minst en av nämndens ledamöter bör hava praktisk erfarenhet i byggnadsfrågor.

2 mom. Uppdraget att vara ledamot av byggnadsnämnden gäller för fyra år. Avgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, anställs fyllnadsval; och skall den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den avgångna återstår.

3 mom. För varje ledamot skall, med iakttagande av vad i 1 och 2 mom. stadgas, utses en ersättare.

98 §.

Byggnadsnämnden bör såvitt möjligt till sitt biträde hava en byggnadstekniskt utbildad, av Konungens befallningshavande godkänd person, byggnadskonsulent, som tillsättes av kommunalfullmäktige efter byggnadsnämndens hörande.

99 §.

Stadgandena i 10, 11, 13 och 14 §§ skola äga motsvarande tillämpning å byggnadsnämnd inom område, som avses i detta kapitel, med iakttagande att vad i 13 § sägs om stadsarkitekt skall gälla byggnadskonsulenten samt att vad i 14 § sägs om stadsfullmäktige skall gälla kommunalfullmäktige.

100 §.

Underlåter någon att ställa sig byggnadsnämndens föreläggande till efterrättelse, göre nämnden därom anmälan hos Konungens befallningshavande, som i ty fall har enahanda befogenhet som byggnadsnämnd i stad.

101 §.

Där så med hänsyn till ortsförhållandena finnes lämpligt, må i stället för byggnadsnämnd utses en sakkunnig person, som förordnas av Konungens befallningshavande efter kommunalfullmäktiges hörande.

Å sådan sakkunnig skall tillämpas vad enligt denna stadga eller eljest gäller om byggnadsnämnd, som i detta kapitel avses. *K. kung. 1 mars 1940.*

10 KAP.

Om byggande.**Om byggnads yttre anordnande m. m.**

102 §.

Vid byggande inom område, för vilket fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser skola de i 36—43 §§ meddelade föreskrifterna om byggnad i

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

tillämpliga delar lända till efterrättelse med iakttagande:

att vad där sägs om stadsplanebestämmelser skall äga motsvarande tillämpning å byggnadsplanebestämmelser; samt

att, där byggnadsordning för området icke finnes, det ankommer å byggnadsnämnden att för varje särskilt fall meddela de föreskrifter, som eljest skolat meddelas i byggnadsordning.

I den mån undantag från eller jämkningar i de enligt nyssnämnda paragraf gällande bestämmelser finnas med hänsyn till ortsförhållandena eller eljest påkallade, må därom i byggnadsordning eller annorledes förordnas av Konungens befallningshavande.

103 §.

1 mom. Tomtplats skall, då byggnad därstädes blivit uppförd, i gräns mot väg och mot angränsande mark vara inhägnad med stängsel, där ej byggnaden är uppförd i sådan gräns. Dylikt stängsel skall till beskaffenhet och utseende godkännas av byggnadsnämnden. Där grannar därom ej kunna enas, äger byggnadsnämnden efter omständigheterna bestämma sättet för hägnads utförande i gräns mellan deras områden.

När skäl därtill äro, äger nämnden medgiva befrielse helt eller delvis från skyldigheten att hava tomtplats inhägnad.

2 mom. Å tomtplats må ej vidtagas anordning, som är av beskaffenhet att synnerligen menligt inverka på dess utseende och trevnaden i omgivningen.

3 mom. Tomtplats skall hållas i vårdat skick.

Om byggnads inre anordnande m. m.

104 §.

I boningsrum skall golvet läggas minst 30 centimeter högre än angränsande markens yta.

105 §.

Våningshöjden i boningsrum skall, räknat från golv till golv, i allmänhet vara minst 2,70 meter, med rätt för byggnadsnämnden att, där så befinner lämpligt, i övre våningen eller i vindsrum eller eljest i enstaka rum samt i sommarstugor medgiva lägre våningshöjd, dock ej under 2,40 meter.

Där tjockleken av bjälklag är större än 32 centimeter, skola nu angivna våningshöjder ökas med minst det mått, varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 32 centimeter. *K. kung. 15 juni 1945.*

106 §.

Boningsrum och andra rum, där personer komma att visats större delen av dagen, ävensom fabriks- och samlingslokaler skola hava tillräcklig dagerbelysning och anordningar för nödig luftväxling samt förses med tillräckligt antal trappor och utgångar.

107 §.

Byggnad får ej täckas med halm, spån eller annat lätt antändligt ämne, såvida icke detta genom av byggnadsnämnden godkänt förfaringssätt gjorts svårantändligt.

108 §.

Skorstenar och eldstäder, såväl stadigvarande som tillfälliga, med därtill hörande rökrör skola på betryggande sätt skiljas från trävirke och annat i byggnaden ingående, lätt antändligt material.

Trävirke må ej anbringas närmare rökrörs insida än 23 centimeter; och skall mellanrummet fyllas med sten eller annat icke brännbart material.

K. kung. 15 juni 1945.

Å golvet framför eldstad skall inläggas ett skydd av sten, cement eller järnplåt.

108 a §.

Bestämmelserna i 53 a § skola äga motsvarande tillämpning å landsbygden.

Vad nu sagts skall gälla även inom område, för vilket byggnadsplan eller utomplansbestämmelser icke fastställts, dock ej i fråga om ekonomibyggnad till jordbruksfastighet. *K. kung. 15 juli 1944.*

109 §.

Byggnad skall så underhållas, att hälsofara, osnygg-
het eller vanprydning icke uppkommer och att brand-
säkerheten och hållfastheten icke äventyras.

109 a §.

För område, för vilket fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser, må Konungens befallningshavande, i den mån så med hänsyn till bebyggelsens art och omfattning samt omständigheterna i övrigt finnes lämpligt, i byggnadsordning förordna, att i stället för 104—108 och 109 §§ skall i tillämpliga delar lända till efter rättelse vad i 49—53 och 54—60 c §§ är stadgat; Konungens befallningshavande obetaget att härvid medgiva de avvikelser från sistnämnda föskrifter, som må finnas påkallade. *K. kung. 15 juni 1945.*

Om byggnadslov.

110 §.

Nybyggnad å ort, där byggnadsnämnd finnes, må ej företagas utan nämndens lov.
K. kung. 15 juli 1944.

111 §.

Ansökan om byggnadslov skall göras skriftligen hos byggnadsnämnden. Vid ansökningen skola fogas:

a) bevis att sökanden förfogar över tomtplatsen eller eljest är berättigad till arbetets utförande;

b) karta över tomtplatsen jämte kopia i skala ej understigande 1:1,000, upprättad av i ägomätning kunnig person och utvisande tomtplatsens läge, form och areal, befintliga byggnaders och den tillämnade byggnadens läge samt bredd och sträckning å tillfarts-
väg till tomtplatsen;

c) ritningar i två exemplar i skala ej understigande 1:100, det ena exemplaret å material, som lämpar sig för arkivering, skolande ritningarna vara åtföljda av erforderlig beskrivning.

För mindre betydande byggnadsföretag må byggnadsnämnden efter omständigheterna medgiva eftergift i fråga om skyldigheten att förete bevis, karta och ritningar.

Det för arkivering utförda exemplaret av ritningarna jämte beskrivningen och kopian av byggnadskartan skola förvaras hos byggnadsnämnden, medan det andra exemplaret av ritningarna, försett med bevis om fastställelse, skall utlämnas till sökanden.

112 §.

Då byggnadsnämnden prövar ansökan om byggnadslov, skall nämnden förvissa sig om att byggnadsföretaget överensstämmer med byggnadsplan eller utomplansbestämmelser och med övriga bestämmelser, som äro gällande för detsamma. Vid prövningen skall bland annat tillses:

att byggnaden är lämplig för den plats, å vilken den skall uppföras;

att byggnaden ej skjuter över gällande fastighetsgräns;

att byggnaden ej förlägges så att den onödigtvis förorsakar men för grannfastigheter eller försvårar deras bebyggande på lämpligt sätt;

att byggnaden kommer att erbjuda skälig trygghet mot eldfara;

att byggnaden får sunt läge och mot sundhetens fordringar svarande inredning;

att byggnaden blir konstruktivt tillfredsställande samt erforderligt isolerad mot fukt och kyla;

att byggnadens yttre fyller skäliga anspråk på smak och prydlighet såväl i och för sig som med hänsyn till omgivningen; samt

att mark, å vilken finnas fasta fornlämningar, såvitt möjligt icke upplåtes till tomtplats.

113 §.

Där så av förhållandena påkallas, må byggnadslov göras beroende av att erforderlig torrläggning av marken vidtages, innan byggnad uppföres eller tages i bruk för avsett ändamål.

114 §.

I fråga om giltigheten av byggnadslov skall vad i 69 § första stycket stadgas äga tillämpning.

115 §.

Byggnadsnämnden har icke utan särskilt uppdrag att taga befattning med allmän byggnad, vartill ritningarna skola enligt gällande författning prövas av statens myndighet.

115 a §.

1 mom. Vill någon inom ort, där byggnadsnämnd ej finnes, uppföra byggnad, som jämlikt 108 a § andra stycket omfattas av bestämmelserna i 53 a §, eller verkställa till nybyggnad hänförlig ändring av sådan byggnad, skall Konungens befallningshavandes tillstånd till företaget i förväg inhämtas, såvitt angår i nämnda paragraf avsedda åtgärder för brandskyddet. Tillstånd erfordras dock icke till byggnad, som i 115 § avses.

2 mom. Underlåter någon att ställa sig Konungens befallningshavandes föreskrifter till efterrättelse, äge Konungens befallningshavande enahanda befogenhet som byggnadsnämnd i stad. *K. kung. 15 juli 1944.*

Om tillsyn över byggandet.

116 §.

1 mom. För tillsyn att vid byggnadsföretag fastställda ritningar följas och gällande föreskrifter efterlevas skola genom byggnadsnämndens försorg verkställas erforderliga besiktningar. Då byggnad blivit fullbordad och innan densamma tages i bruk, åligger

det den byggande att därom göra anmälan hos byggnadsnämnden.

2 mom. Där så med hänsyn till bebyggelsens art och omfattning eller eljest finnes lämpligt, må Konungens befallningshavande i byggnadsordning för område, för vilket fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser, förordna, att bestämmelserna i 75—78 §§ i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse vid byggande inom området. *K. kung. 15 juni 1945.*

AVDELNING IV.

11 KAP.

Allmänna bestämmelser.

117 §.

Till nybyggnad är att hänföra ej blott uppförande av helt ny byggnad utan även till-, på- eller ombyggnad av befintlig byggnad, dess inredande helt eller delvis till väsentligen annat ändamål än det, vartill byggnaden förut varit använd, så ock andra förändringar i avseende å byggnads inredning av den genomgripande beskaffenhet, att de kunna anses jämförliga med ombyggnad. Därest sådan förändring av befintlig byggnad, varom ovan nämnts, är såväl i och för sig som i förening med annat arbete av enahanda beskaffenhet, som må hava å byggnaden utförts under de närmast föregående två åren, av ringa omfattning i förhållande till byggnadens värde, skall dylik förändring icke betraktas som nybyggnad.

118 §.

1 mom. Är fråga om uppförande av tillfällig byggnad av enkel beskaffenhet, må byggnadsnämnden, även om företaget strider mot stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser eller mot bestämmelserna i 17 § första eller andra stycket stadsplanelagen eller i 79 a § eller 80 § denna stadga, meddela lov därtill, såframt företaget prövas ej avsevärt

motverka det med planen eller bestämmelserna avsedda syftet. Byggnadslov, som nu sagts, må meddelas allenast för byggnad i en våning och må avse rätt att låta byggnaden kvarstå högst tre år från det byggnadslovet meddelades; dock att Konungens befallningshavande, om särskilda skäl därtill äro, må medgiva, att byggnaden uppföres i mer än en våning eller att den får kvarstå mer än tre år.

Byggnadsnämnden må jämväl meddela lov till anordningar och mindre byggnader, som avse att tillgodose den allmänna nyttan och trevnaden, oaktat de strida mot stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser, såframt de prövas ej avsevärt försvåra markens användning för avsett ändamål.

2 mom. Är fråga om annan nybyggnad eller anordning än sådan, varom förmäles i 1 mom., må byggnadsnämnden, där den till sitt biträde har stadsarkitekt och denne tillstyrkt åtgärden, om särskilda skäl därtill äro, medgiva sådana mindre avvikelser från stadsplans, stomplans, byggnadsplans eller utomplansbestämmelsers detaljreglering av bebyggandet, som finnas ändamålsenliga. Ej må avvikelse medgivas i strid mot planens eller bestämmelsernas grunddrag eller huvudsakliga syfte.

Finnes ej stadsarkitekt eller har denne ej tillstyrkt åtgärden, skall uppkommen fråga om medgivande, som i första stycket sägs, underställas Konungens befallningshavande.

3 mom. Uppkommer i annat fall än som avses i 1 mom. första stycket fråga om nybyggnad i strid mot bestämmelserna i 17 § första eller andra stycket stadsplanlagen, må tillstånd till företaget meddelas av Konungens befallningshavande, om synnerliga skäl därtill äro och företaget prövas ej medföra hinder för lämplig tomtindelning inom kvarteret; dock att nybyggnad å mark, som ej blivit tomtindeldad, må tillåtas allenast såframt anledning finnes att antaga, att tomtindelning av marken icke därigenom oskäligt fördröjes.

K. kung. 30 juni 1943.

119 §.

Konungens befallningshavande äger på därom gjord framställning utfärda taxa för avgifter, som de byggnads skola erlægga för erhållande av byggnadslov, för ritningsgranskning, för besiktningar och för andra förrättningar, som byggnadsnämnden enligt gällande bestämmelser har att verkställa.

120 §.

1 mom. Vidtager någon åtgärd, varom i denna stadga eller gällande byggnadsordning förmäles, utan att hava erhållit byggnadsnämndens tillstånd, där sådant erfordras, eller underlåter han att ställa sig till efterrättelse vad i denna stadga eller byggnadsordningen eljest kan vara stadgat för rätt att vidtaga dylik åtgärd, eller underlåter någon att vid utförande av arbete följa fastställda ritningar eller av byggnadsnämnden meddelade föreskrifter, dömes till dagsböter och vare dessutom skyldig att undanröja eller ändra det utförda, om byggnadsnämnden finner nödigt sådant förordna.

Underlåter någon i fall, som i 115 a § avses, att i förväg inhämta Konungens befallningshavandes tillstånd eller att ställa sig till efterrättelse av Konungens befallningshavande i samband med sådant tillstånd meddelade föreskrifter, skall vad i första stycket sägs äga motsvarande tillämpning. *K. kung. 15 juli 1944.*

Förlägges byggnad i annat höjdläge än det som vederbörligen utmärkts å karta eller å marken, stånde ägaren själv den skada, som vid framtida ändring av gatans höjdläge kan följa av berörda förfarande.

2 mom. Till böter enligt denna stadga eller byggnadsordning må icke dömas, om å förseelsen följer straff enligt allmän lag.

3 mom. Böter, som nu sagts, så ock vite, som på grund av föreläggande enligt denna stadga eller byggnadsordning ådömas, tillfalle stad, samhälle eller kommun, där förseelsen ägt rum. Saknas tillgång till fulla

gäldandet av böter eller vite, som här avses, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

121 §.

Förseelse mot denna stadga eller mot byggnadsordning åtalas av allmän åklagare.

Åtal för sådan förseelse anhängiggöres vid polisdomstol, där sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan icke finnes, vid allmän domstol.

122 §.

Är i fall, som avses i 120 § 1 mom., uppenbart, att påbörjat byggnadsarbete strider mot stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser eller övriga för byggnadsföretaget gällande bestämmelser, äger byggnadsnämnden eller, därest 115 a § är tillämplig, Konungens befallningshavande rätt att förbjuda arbetets fortsättande. *K. kung., 15 juli 1944.*

123 §.

1 mom. Över byggnadsnämnds enligt denna stadga eller gällande byggnadsordning meddelade beslut må, där ej särskild klagan på grund av stadgandet i 75 § 1 mom. stadsplanelagen är utesluten, besvär anföras hos Konungens befallningshavande inom en månad från det klaganden erhållit del av beslutet.

K. kung. 30 juni 1943.

Har åt annan myndighet än byggnadsnämnd uppdragits att pröva ärenden rörande ställande av säkerhet enligt 18 § stadsplanelagen för fullgörandet av tomtägars skyldighet att anordna utfartsväg och avlopp från tomt eller att utgiva bidrag till gatukostnad, skall om besvär över den myndighets beslut i sådant ärende gälla vad ovan stadgas om besvär över byggnadsnämnds beslut. *K. kung. 29 maj 1936.*

2 mom. Över beslut, som Konungens befallningshavande meddelat på besvär över byggnadsnämnds beslut eller eljest på grund av denna stadga eller gällande

byggnadsordning, må besvär anföras hos Konungen inom tid, som i allmänhet är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

3 mom. Drätselkammaren äger på stadens vägnar överklaga Konungens befallningshavandes beslut i ärende rörande av byggnadsnämnd antaget förslag till tomtindelning eller ändring däri, såframt ej klagan på grund av stadgandet i 75 § 2 mom. tredje stycket stadsplanelagen är utesluten, och må även eljest i sådant ärende föra stadens talan och bevaka dess rätt.
K. kung. 30 juni 1943.

124 §.

1 mom. Den allmänna uppsikten över stadsplane- och byggnadsväsendet i städer, samhällen och områden, som i denna stadga avses, tillkommer byggnadsstyrelsen, som för ändamålet äger att meddela erforderliga föreskrifter, formulär, råd och anvisningar.
K. kung. 15 juni 1945.

2 mom. Konungens befallningshavande har att öva tillsyn över stadsplane- och byggnadsväsendet; och åligger det Konungens befallningshavande i sådant avseende:

att tillse, att stad eller samhälle i mån av behov förses med stadsplan, stomplan, utomplansbestämmelser och byggnadsordning av för samhället lämplig beskaffenhet;

att besörja, att område på landet, som därav är i behov, erhåller byggnadsplan, utomplansbestämmelser och byggnadsordning av för området lämplig beskaffenhet;

att övervaka, att stadsplanelagen, denna stadga, stadsplaner, stomplaner, utomplansbestämmelser, byggnadsplaner och byggnadsordningar samt övriga föreskrifter angående stadsplane- och byggnadsväsendet noggrant efterlevas;

att tillse, att byggnadsnämnder och andra lokala myndigheter, som hava befattning med stadsplane- och byggnadsväsendet, med nit och omsorg fullgöra sina åligganden; samt

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

att göra de framställningar och förslag till föreskrifter eller åtgärder, vartill förhållandena giva anledning.

125 §.

De åligganden, vilka enligt denna stadga tillkomma magistraten, tillhöra:

i Stockholm överståthållarämbetet, dock att det jämväl i Stockholm skall ankomma å magistraten att utse ledamot och ersättare i byggnadsnämnden;

i stad, där magistrat ej finnes, kommunalborgmästaren, dock att kommunalborgmästaren, i stället för att utse ledamot och ersättare i byggnadsnämnden, själv skall vara ledamot i nämnden samt att vad enligt 29 § åligger magistrat skall ankomma å Konungens befallningshavande;

i stadsliknande samhälle på landet Konungens befallningshavande, dock att vad enligt 3 § åligger magistraten skall ankomma på byggnadsnämnden samt att ledamot och ersättare i byggnadsnämnden, vilka utses av Konungens befallningshavande, böra såvitt möjligt vara lagfarna. *K. kung. 30 dec. 1932.*

I stad, där stadsfullmäktige ej finnas, skall allmän rådstuga och i stadsliknande samhälle på landet den myndighet, som utövar samhällets beslutanderätt, äga den befogenhet, som enligt denna stadga tillkommer stadsfullmäktige.

Vad i denna stadga sägs om drätselkammare skall för kommun eller samhälle, där drätselkammare ej finnes, gälla den däremot svarande myndighet, och vad i stadgan sägs om vägförvaltningen skall i Stockholm gälla väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

K: kung. 30 juni 1943.

Övergångsbestämmelser.

126 §.

1 mom. Denna stadga skall jämte vad här nedan sägs träda i kraft den 1 januari 1932.

Byggnadsordning, avsedd att träda i kraft nämnda

dag, må jämväl dessförinnan antagas och fastställas i enlighet med bestämmelserna i denna stadga.

Utlöper tid, för vilken ledamot i byggnadsnämnd är vald, den 31 december 1931, skall nytt val dessförinnan företagas i enlighet med bestämmelserna i denna stadga.

2 mom. Genom denna stadga upphäves:

byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 (nr 25 s. 1), i den mån ej annat följer av stadgandet i 128 § här nedan;

kungörelsen den 31 augusti 1907 (nr 67 s. 12) angående bestämmelser i fråga om behandling av förslag till stadsplan och tomtindelning;

kungörelsen den 18 januari 1908 (nr 1 s. 1) angående vad vid tillämpning av lagen angående stadsplan och tomtindelning är att till nybyggnad hänföra;

tillika med de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring i sålunda upphävda bestämmelser.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till föreskrift, som ersatts med bestämmelse i denna stadga, skall sådan bestämmelse i stället tillämpas,

127 §.

Så snart ske kan efter denna stadgas utfärdande och sist inom två år efter dess ikraftträdande skall med iakttagande av stadgans föreskrifter förslag till ny byggnadsordning för stad och stadsliknande samhälle hava upprättats och underställts Konungens befallningshavandes prövning. Underlåtes detta, ankommer det å Konungens befallningshavande att anmäla förhållandet hos Konungen.

Intill dess ny byggnadsordning fastställts, skall den inom staden eller samhället hittills gällande byggnadsordningen fortfarande lända till efterrättelse, i den mån den icke strider mot stadsplanelagen eller denna stadga.

128 §.

Hava för visst område i stadsplan eller därtill hörande bestämmelser föreskrifter ej meddelats i de äm-

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

nen, varom förmåles i §§ 23, 25 och 28 i byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, skall staden eller samhället så snart ske kan, i avbidan på stadsplanebestämmelsers fastställande, antaga provisoriska byggnadsföreskrifter för området, vilka skola, för att bliva gällande, fastställas av Konungen.

Intill dess sådana föreskrifter fastställts, skola nämnda paragrafer i byggnadsstadgan den 8 maj 1874 jämte i anslutning därtill meddelade bestämmelser i byggnadsordningen för staden eller samhället fortfarande gälla för området, i den mån bestämmelser i ämnet ej meddelats i 79 a §. *K. kung. 4 juni 1937.*

129 §.

Byggnadsordningar och andra föreskrifter, som jämlikt 1 kap. 46 § första stycket i lagen om fastighetsbildning i stad meddelats för vissa områden å landet, som icke äro samhällen, skola fortfarande lända till efterrättelse, intill dess Konungen annorlunda förordnar.

130 §.

Har, före denna stadgas ikraftträdande, ansökan ingivits om byggnadslov eller annat tillstånd enligt hittills gällande byggnadsstadga, skall den ansökan bedömas enligt sistnämnda stadga.

L A G

om skyldighet för ägare av anläggningar och byggnader att anordna skyddsrum m. m.;

(Svensk författningssamling 1940 n:r 119.)

given Stockholms slott den 1 mars 1940.

Inledande bestämmelse.

1 §.

Inom område, som Konungen bestämmer, skola i fråga om anläggningar och byggnader vidtagas åtgärder till skydd mot skador genom luftanfall enligt vad nedan i 2—10 §§ sägs.

Konungen äger, i den mån det prövas erforderligt, förordna, att bestämmelserna i 2—10 §§ skola äga tillämpning jämväl i fråga om anläggningar och byggnader, som ej äro belägna inom sålunda bestämt område.

Om skyddsrum.

2 §.

Följande anläggningar och byggnader skola förses med skyddsrum:

1. hamn, järnvägsstation och därmed jämförlig anläggning, som är av vikt för allmänna samfärdseln,
2. industriell anläggning, vid vilken i regel minst tjugufem personer samtidigt äro sysselsatta,
3. anläggning, som inrymmer undervisnings- eller vårdanstalt, hotell eller pensionat och är avsedd att hysa minst tjugufem personer,
4. byggnad med mer än två våningar, som till väsentlig del är avsedd till bostad eller till kontors- eller affärslokal, samt

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

5. annan anläggning eller byggnad, inom vilken människor bo eller eljest vanligen vistas, såframt skyddsrum är erforderligt med hänsyn till anläggningens eller byggnadens beskaffenhet och läge.

Vind anses i denna lag såsom våning allenast om mer än hälften är avsedd till bostad.

3 §.

Skyddsrum skall såvitt möjligt kunna hysa så många människor, som i allmänhet kunna antagas samtidigt besöka eller vara sysselsatta eller bosatta eller eljest vistas inom anläggningen eller byggnaden eller den del därav, för vilken skyddsrummet anordnas.

Skyddsrum skall anordnas på sådan plats inom eller invid anläggningen eller byggnaden, att det utan tidsutdräkt kan uppsökas av dem, för vilka det är avsett.

4 §.

Skyddsrum skall utföras på det sätt som med hänsyn till anläggningens eller byggnadens beskaffenhet och läge är mest ändamålsenligt. Det skall erbjuda skydd åtminstone mot splitter från bomber och andra vid explosion kringkastade föremål ävensom mot stridsgaser. Är skyddsrum beläget inom eller i omedelbar närhet av byggnad, skall det hava sådan hållfasthet, att det kan beräknas motstå den belastning som kan uppkomma, om byggnaden sammanstörtar. Skyddsrum vid industriell anläggning, som enligt av Konungen meddelade föreskrifter hänförts till anläggningar av krigsviktig natur, skall så långt möjligt erbjuda skydd jämväl mot direkt bombträff.

Lag 3 dec. 1943.

5 §.

Kunna två eller flera närbelägna fastigheter ej lämpligen var för sig förses med skyddsrum, må gemensamt skyddsrum anordnas. Föreskrift härom meddelas, när så erfordras, av länsstyrelsen, som äger att, där ej överenskommelse träffas, bestämma de grunder

efter vilka kostnaden skall fördelas mellan fastigheterna.

6 §.

Finnes skyddsrum lämpligen böra anordnas å allmän plats eller annat område som enligt gällande byggnadsbestämmelser ej får bebyggas eller skall vara avsatt för särskilt ändamål, må länsstyrelsen medgiva undantag från byggnadsbestämmelserna.

Om brandskyddsåtgärder.

7 §.

Vid uppförande av byggnad, som avses i 2 §, i mer än två våningar skola vertikala bärverk, bjälklag över källare samt översta på mur eller därmed likvärdigt bärverk vilande bjälklag utföras brandsäkert. Uppföres sådan byggnad i mer än fyra våningar, skola samtliga bjälklag utföras brandsäkert.

8 §.

Ungår byggnad, som avses i 2 § och som är uppförd i mer än två våningar, sådan ombyggnad, ändring eller utvidgning, att den kommer att i väsentliga delar framstå i nytt skick och i avsevärd mån öka i värde, skall, därest brandbotten saknas, sådan anordnas å översta på mur eller därmed likvärdigt bärverk vilande bjälklag.

Ändå att ombyggnaden, ändringen eller utvidgningen är av mindre omfattning, skall brandbotten anordnas enligt vad nu sagts, om kostnaden därför är ringa i jämförelse med kostnaden för byggnadsarbetet i dess helhet.

9 §.

Då byggnad, som avses i 2 §, uppföres med mindre än tre våningar, skola bärande konstruktioner utföras brandsäkert, i den mån det prövas skäligt.

Mer byggregler finns på

www.utkiken.net/byggregler

Vad nu sagts skall jämväl äga tillämpning vid väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av sådan byggnad.

10 §.

Kan i annat hänseende än ovan nämnts i fråga om anläggning eller byggnad till minskande av brandskador genom luftanfall vidtagas åtgärd som utan kostnad av någon betydenhet medför väsentlig fördel, må länsstyrelsen föreskriva sådan åtgärd.

Gemensamma bestämmelser.

11 §.

Skyldigheten att vidtaga åtgärd, varom ovan sägs, åvilar anläggningens eller byggnadens ägare. Såsom ägare anses jämväl den som innehar anläggning eller byggnad med fri förfoganderätt eller fideikommissrätt eller därmed jämförlig rätt.

Innehaves anläggning eller byggnad eller del därav med nyttjanderätt, då åtgärden vidtages, och yrkar ägaren att nyttjanderättshavaren skall bidra till kostnaden, vare nyttjanderättshavaren, såframt därefter minst ett år återstår av tiden för nyttjanderätten och det finnes uppenbart obilligt att ägaren skall vidkännas hela kostnaden, pliktig att utgiva skäligt bidrag till amortering och ränta för den återstående tiden för nyttjanderätten.

Skall skyddsrum inrättas i byggnad, som tillhör bostadsrättsförening, vare bostadsrättshavarna, utan hinder av vad i föreningens stadgar bestämts, pliktiga att tillskjuta det belopp som erfordras för bestridande av kostnaden. Å beslut om tillskott för sådant ändamål skall vad i 60 § 1. lagen om bostadsrättsföreningar är stadgat ej äga tillämpning.

12 §.

Det åligger byggnadsnämnd att, innan byggnadslov meddelas, pröva vilka åtgärder till skydd mot skador genom luftanfall som skola vidtagas.

I fråga om anläggning eller byggnad, som avses i 2 § 1—3, skall byggnadsnämnden underställa meddelat beslut om byggnadslov länsstyrelsens prövning såvitt angår luftskyddet.

13 §.

Finnes ej byggnadsnämnd i ort, där åtgärder till skydd mot skador genom luftanfall skola vidtagas, skall, om någon vill utföra anläggning eller byggnad, som avses i 2 § 1—4, eller verkställa väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av sådan anläggning eller byggnad, länsstyrelsens godkännande av företaget i förväg inhämtas såvitt angår luftskyddet.

14 §.

Länsstyrelsen äger helt eller delvis medgiva befrielse från vidtagande av åtgärd som avses i denna lag, om åtgärden prövas medföra oskälig kostnad eller ock sådan befrielse kan medgivas utan eftergivande av skäliga anspråk på luftskydd.

I den mån det finnes lämpligt må länsstyrelsen uppdraga åt byggnadsnämnd att i enlighet med länsstyrelsens anvisningar utöva befogenhet som nu sagts.

I övrigt må Konungen medgiva undantag från lagens bestämmelser.

15 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas, där ej Konungen annorlunda förordnat, under länsstyrelsens inseende av luftskyddschefen.

Om byggnadsnämnds tillsyn å byggnadsföretag är särskilt stadgat.

16 §.

Envar som äger eller innehar anläggning eller byggnad vare pliktig tåla, att den besiktigas för utrönande, vilka åtgärder till skydd mot skador genom luftanfall som vidtagits eller böra vidtagas.

Mer byggregler finns på
www.utkiken.net/byggregler

17 §.

Länsstyrelsen äger vid vite tillhålla den som är pliktig att anordna skyddsrum eller vidtaga annan skyddsåtgärd som ovan sägs att fullgöra sin skyldighet. Länsstyrelsen må ock, om försummelse föreligger, ombesörja åtgärden samt uttaga kostnaden av den försumlige.

18 §.

Den, som underlåter att i förväg inhämta länsstyrelsens godkännande i fall, varom i 13 § sägs, eller åsidosätter föreskrift, som meddelats av länsstyrelsen vid prövning enligt samma paragraf, straffes med dagsböter och vare skyldig att i enlighet med länsstyrelsens anvisningar ändra vad som redan utförts.

Vägrar någon utan skälig anledning att låta anläggning eller byggnad besiktigas enligt vad i 16 § sägs, straffes med dagsböter.

19 §.

Förseelse mot denna lag eller mot föreskrift som utfärdats med stöd av lagen åtalas av allmän åklagare.

Åtal för sådan förseelse anhängiggöres vid polisdomstol, där sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan icke finnes, vid allmän domstol.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

20 §.

Över byggnadsnämnds beslut i fråga, som avser i denna lag, må besvär anföras hos länsstyrelsen inom en månad från det klaganden erhöll del av beslutet. Rätt att anföras besvär tillkommer jämväl luftskyddschefen.

Talan mot beslut, som enligt denna lag meddelas av länsstyrelsen, må föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement i den ordning som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd. Rätt att föra talan tillkommer jämväl luftskyddsinspektionen.

21 §.

När synnerliga skäl därtill äro, äger länsstyrelsen förordna, att dess beslut omedelbart skall lända till efterrättelse.

22 §.

Konungen äger förordna, att fråga, i vilken enligt denna lag beslut meddelas av byggnadsnämnd eller länsstyrelse, skall prövas i särskild ordning.

Konungen må ock medgiva undantag från vad gällande bestämmelser om byggnadsverksamheten innehålla angående tillstånd till åtgärd som kräves för anordnande av skyddsrum.

23 §.

Hava i byggnadsordning föreskrivits skyddsåtgärder utöver vad i denna lag stadgas eller med stöd av denna lag föreskrives, skola byggnadsordningens bestämmelser gälla, såframt de ej strida mot lagen eller med stöd därav meddelade föreskrifter.

24 §.

Denna lag äger ej tillämpning å anläggningar och byggnader för militära ändamål eller anläggningar, som avses i lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar. *Lag 12 juni 1942.*

25 §.

Närmare föreskrifter angående tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

KUNGL. MAJ:TS KUNGÖRELSE

angående inrättande av skyddsrum för anläggningar och byggnader m. m.;

(Svensk författningssamling 1940 n:r 120.)

given Stockholms slott den 1 mars 1940.

Kungl. Maj:t har funnit gott att, med stöd av lagen om skyldighet för ägare av anläggningar och byggnader att anordna skyddsrum m. m., förordnat som följer:

1 §.

Vad i 2—6 §§ ovannämnda lag är stadgat om *skyddsrum* skall tillämpas inom samtliga luftskydds-orter.

2 §.

Det åligger länsstyrelsen att på lämpligt sätt bringa till allmänhetens kännedom, att skyddsrum skola anordnas inom luftskyddsorterna i länet.

Erfordras att gränserna för luftskyddsort närmare fastställas, skall länsstyrelsen inkomma till Kungl. Maj:t med förslag i ämnet.

3 §.

Länsstyrelsen skall, med tillbörlig hänsyn till möjligheten att anskaffa erforderlig materiel och tillgången på arbetskraft, tillse att erforderliga skyddsrum utan dröjsmål inrättas.

4 §.

Länsstyrelsen meddelar, i den mån ej annat följer av vad nedan sägs, närmare föreskrifter beträffande den omfattning i vilken skyddsrum böra inom luft-

skyddsort inrättas för anläggningar och byggnader som avses i 2 § 5. förenämnda lag. Länsstyrelsen bör därvid i första hand tillse, att skyddsrum anordnas inom område med tät bebyggelse, förstads- och därmed jämförlig bebyggelse inbegripen.

5 §.

Länsstyrelsen bör verka för att erforderliga skyddsrum upptagas i luftskyddsplan.

6 §.

Beträffande inrättande av skyddsrum för befintliga anläggningar och byggnader må länsstyrelsen, i den mån det är påkallat och finnes lämpligen kunna ske, uppdraga åt luftskyddschefen att pröva fråga angående byggnadslov i fall då sådant erfordras; och skall vad enligt byggnadsstadgan gäller om byggnadsnämnds beslut i ärende angående byggnadslov i stället tillämpas å luftskyddschefens beslut.

Om luftskyddschefens beslut skall byggnadsnämnden underrättas.

7 §.

Vad i 7—10 §§ ovan omförmälda lag är stadgat om *brandskyddsåtgärder* skall tillämpas inom hela riket.

8 §.

Vid tillämpning av 10 § förenämnda lag skall iakttagas, att antändliga upplag av materiel eller avfall å plats, varifrån brand lätt kan spridas, böra undanskaffas; att skiljeväggar på vind böra vara av ståltråd eller liknande material; samt att, i den mån det med hänsyn till förhållandena kan anses påkallat, lämpliga åtgärder böra vidtagas för att försvåra upptäckten från luften av anläggningar och byggnader.

9 §.

Från länsstyrelsens prövning enligt denna kungörelse och 14 § ovannämnda lag undantagas anläggningar

och byggnader tillhörande telegrafverket, järnvägarna, statens vattenfallsverk, under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förvaltning eller tillsyn stående kanaler och flygplatser ävensom enskilda kraftverk och andra företag, beträffande vilka Kungl. Maj:t förordnat att de i luftskyddshänseende skola lyda under särskild myndighet; och skall prövningen i stället i samråd med luftskyddsinspektionen handhavas av den myndighet, under vilken anläggningen, byggnaden eller företaget lyder i luftskyddshänseende, länsstyrelse obetaget att på framställning av luftskyddsmyndigheten meddela beslut, som avses i 17 § nämnda lag.

Beträffande sjukhus, som tillhöra landsting eller kommun, skall sagda prövning omhändervhas av medicinalstyrelsen i samråd med luftskyddsinspektionen.

Den prövning som enligt 12 och 13 §§ nämnda lag ankommer på byggnadsnämnd eller länsstyrelse skall i fråga om allmän byggnad, vartill ritningarna enligt gällande bestämmelser prövas av annan myndighet, ankomma på denna myndighet.

10 §.

Närmare anvisningar om sättet för inrättandet av skyddsrum meddelas av luftskyddsinspektionen.

Sakregister till Byggnadsstadgan.

Siffrorna hänvisa till resp. §§.

A

Anvisningar 60 b.
Allmän byggnad 15, 70, 115.
Allmän väg 19.
Allmänna bestämmelser 117.
Arbete, ledning av 76.
Arbetsbeskrivning 62.
Arbetsledare 76—78.
Arvode 14.
Avlopp 16, 31, 61, 62, 88, 96.
Avloppsplan 22.
Avstånd mellan byggnader 80.

B

Badrum 50.
Balkong 39.
Befattningshavare hos byggnadsnämnd 12.
Bergmästare 67.
Besiktning 72, 73, 116.
Bestämmelser ang. stadsliknande samhällen på landet 82, 83.
Bestämmelser ang. den egentliga landsbygden 84—94.
Besvär 123.
Bevis för äganderätt till mark 62.
Biltrafiken 19.
Bjälklag 50, 53 a.
Boningshus höjd 51, 79, 80.
Boningsrums höjd 50, 51, 105.
Brandbotten 53 a, 54.
Brandchefen 13.
Brandmur 53.
Brandsäkerhet 53 a, 54, 60, 109.
Burspråk 39.
Byggande 36—48, 71—81, 102—103.
Byggherre 77.
Byggnad, allmän 115.
Byggnad, avsedd för kort tid 43, 48.
Byggnad, historisk 15, 66.

Byggnad i gräns mot grannfastighet 52, 53.

Byggnad, skall uppföras i gatulinje 37.

Byggnad, skall uppföras i förgårdslinje 37.

Byggnad, tillfällig 118.

Byggnad, tillhörig staten 73.

Byggnadshöjd 16, 36.

Byggnadsförläggande 80.

› inre anordnande 49—60, 104—109.

Byggnads yttnehåll 36.

› yttertak 40.

› yttre anordnande 36—48, 102—103.

Byggnadsarbete i strid mot stadsplan 122.

Byggnadskonsernt 98, 99.

Byggnadslinjer och byggnadsgränser 16, 37.

Byggnadslov 61—70, 74, 110—114.

Byggnadslovs giltighet 69.

Byggnadsmaterial och byggnadskonturer 16.

Byggnadsnämnd 4—14, 61—73, 96—101.

Byggnadsordning 1—3, 95.

Byggnadsordning, åtgärd utan tillstånd 120.

Byggnadsplan 7 kap.

› förslag till 89—90.

› kungörelse därom 91.

Byggnadsstyrelsen 70, 124.

Byggnadsställningar 79.

Bärverk 53 a.

Böter 1, 95, 120.

C

Civildöversarschefen 13.

D

Dagerbelysning 49, 106.

Drätselkammare 19, 28, 35, 123, 125.

Duschrum 50.

Dörr i brandmur 53.

Eld, skydd mot 54.

Eldfara 31, 58, 63, 79.

Eldfarliga upplag 58.

Eldstad, skydd framför 108.

Eldstäder 56, 73, 108.

Eldsvåda 16, 53, 58.

Fabrikslokaler 58.

Fastighetsregister 27.

Fornlämningar 15, 90, 112.

Fornlämning, skydd av 66,

Fukt, åtgärd mot 49, 50, 71, 112.

Fönster 49, 53, 79 a.

Förbud mot bebyggande av 16, 122.

Förgård 44.

Försiktighetsåtgärder 79.

Förslag till byggnadsplan 89—90.

Förslag till stadsplan skall hållas tillgänglig 18.

Förstugor 57.

Förteckning över fastighetsägare 7.

Garderobsutrymmen 51.

Gator 15, 17, 18, 19.

Gatukostnad 7.

Gatukostnadsbestämmelser 23.

Gatuprofil 18.

Golv 50, 51, 56, 104, 108.

Golvyta 51.

Grundläggning 79.

Grundmur 38, 52.

Gård, 16, 46, 79 a.

Hissar 58.

Hushöjd 16, 36.

Hygien 51.

Hållfasthetsberäkning 60, 65.

Hälsovårdsnämnden, samarbete med 73, 96,

Idrottsplatser 15.

Industri 15, 31.

Kakelugnar 56 a.

Kallelsebrev 19, 28.

Karta, kopia av 62, 70.

» kvarters- 24.

» stadsplane- 18.

» stomplane- 32.

» terräng- 18, 32, 89.

» tomt- 27, 62.

» tomtplats- 111.

» upprättande av 5—6.

» över staden 6.

Klosettrum 49.

Kokvrå 51.

Kompetensvillkor 76.

Kubikinnehåll 51,

Kungörelse 19, 90, 94.

Kvarters användande för byggnader 16.

Kvarters inre område 45.

Kvarterskarta 24.

Kvartersmark 47.

Kyla, åtgärder mot 49, 50, 112.

Källare 36, 52.

Källarmursgenombrott 53 a.

Källarrum 54.

Kök 50, 51.

Ledningar 61, 88.

Ledstång 57.

Lek- och idrottsplatser 15,

Luftkanaler 53, 56.

Luftskyddet 15, 54, 108.

Luftväxling 49, 106.

Länsarkitekten 13, 85.

Markägare 5, 19, 20, 28, 35, 84.

Mättningsman 13, 27.

Normalförslag 2.

Nybyggnad 49, 61—64, 110, 117, 118.

Nybyggnad för kronans räkning 70.

Ombyggnad 61.

Ordnande av stads område utom stadsplan 30—35.

Parker 15.

Parkeringsplatser 15.

Plantering 16, 17, 44, 45.
 Protokoll 11, 123.
 Provinsialläkare 13.

Ritningar 61, 62, 111.
 Rivning 60, 60 c, 61, 74, 75.
 Rums höjd 50, 51, 105,
 Rökrör 53, 56, 56 a, 108.

Sakkunnig person i stället för byggnadsnämnd 101.

Samfärdsleder 15.
 Sammanträde 11.
 Schacktningsarbete 61.
 Skafferier 49.
 Skorstenar 56, 108.
 Skorstensfejaren 73.
 Skyddsrum 53 a.
 Sockel 38.
 Sommarstugor 105.
 Spisar 56.
 Sprängningsarbete 61, 79.
 Stadsarkitekt biträder byggnadsnämnden 12.
 Stadsarkitekt deltagar ej i beslut 13.
 Stadsingenjör 13.
 Stadsliknande samhälle på landet 82, 83.
 Stadsläkaren 13.
 Stadsplan 15—23.
 » ändring av 21.
 Stadsplanebestämmelser 15—23.
 79 a, 102.
 Stadsplanekarta 18.
 Stomplan 30—32, 35.
 Stängsel 16, 103.
 Sundhetsföreskrifter 67.

Takpanel 53, 56 a.
 Taktäckning 55, 107.
 Taxa för avgifter 119.
 Tillsyn över byggandet 71—79.
 116.
 Tomtindelning 24—29, 93.

Tomtkarta 62.
 Tomtplats 31, 80, 96, 103.
 » inhägnad, befrielse från 103.

Torg 15, 16, 18.
 Tornpartier 41.
 Torrläggning av mark 64, 113.
 Trafikleder 88.
 Trafikområde 19.
 Trappor 57, 106.
 Träpropp 56 a.
 Tunnel 17.
 Tvättstuga 50.

Underhållsarbeten, skydd vid 59.

Underlåtenhet att ställa sig nämndens föreskrifter till efterrättelse 5.

Uppvärmning 49, 79.
 Utfartsväg 31, 62, 123.
 Utgångar 57, 106.
 Uthus 79 a, 80.
 Utomplansbestämmelser 33—36,
 84—94.
 Utstakningsförrättning 72.

Vattenavlopp 18, 96.
 Verkstadslokaler 58.
 Vindsvåning 54.
 Våningshöjd 51, 105.
 Väg, allmän 19.
 Vägförvaltning 19, 85.
 Väggar, brandsäkra 54.
 Värmeisoleringsförmåga 49.

Yrkesinspektören 67.
 Yttertak 40.

Åklagare 121.

Ägogränser 15.
 Ändring av byggnad 61.
 Ärendes avgörande 11.

Övergångsbestämmelser 126—130.

